

РЕЗЮМЕТА

на научните трудове и публикации
на доцент д-р инж. Велико Панчев Петров
представени за рецензиране при участие в конкурс за заемане на академична длъжност
“професор” в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално
направление 9.2. „Военно дело“ по научна специалност 05.12.01 „Организация и
управление на въоръжените сили”

1. Трудове по номенклатурна специалност

1.1. Монографии, учебни пособия и учебно-методически разработки

1.1.1. Монографичен труд на тема: „Особености в бойното използване на артилерията в операции в планинско-гориста местност“, Шумен, 2015 г., ISBN 978-954-9681-67-3, обем 300 стр.

Монографичният труд е структуриран в четири основни смислови части, обособени, като глави. Материалът в монографията е разработен както следва: полк. доц. д-р инж. Петров В. П. – въведение, първа и втора глава и приложения (**обем 208 стр.**); подп. д-р инж. Станчев С. Г. – глава трета, четвърта и заключение, (**обем 92 стр.**).

Въведението разкрива актуалността на проблема и целта на изследванията в тематиката на предложени монографичен труд и насочва вниманието към теоретичните и практическите аспекти на научното интерпретиране.

В първа глава на монографията са изложени основни положения по подготовката на стрелбата и управлението на огъня на артилерията, като значително внимание е отделено на изясняване на особеностите породени от планинско-гористата местност. При разглеждането на посочените проблеми са извършени необходимите теоретични обосновки и са дадени подходящи примери.

Във втора глава на монографията са разгледани общите положения по бойното използване на артилерията в операциите, нейното предназначение, въоръжение и организация, бойната и мощ и бойните възможности на артилерията, бойния ред на артилерийските формирования и ефективността на огневата поддръжка в операциите.

В трета глава на монографията се изследва бойната мощ и бойния ред на артилерията за непосредствена поддръжка в планинско-гориста местност, като се представя реда за определяне на бойния състав на артилерията и се сравнява с този при действия в обикновени условия. На тази основа се обосновават бойната мощ, създаваната групировка на артилерията и нейния боен ред.

В четвърта глава на монографията са разгледани въпросите по подготовката на бойните действия на артилерията за непосредствена поддръжка в условия на планинско-гориста местност. Разкриват се особеностите при организирането на бойните действия и се представя спецификата при планирането на огъня и маньовъра на артилерията.

Заключението обобщава съдържанието и изводите от труда.

Монографията е предназначена за подпомагане обучението на курсанти по специалност „Организация и управление на тактическите подразделения от Сухопътните войски – Полева артилерия”, специализанти артилеристи от курсове за следдипломна квалификация, а също и за офицери от артилерийските формирования на БА. Разработката има за цел да разшири и задълбочи знанията на посочените категории обучаеми по проблемите и особеностите на бойното използване на артилерията при провеждане на операции в планинско-гориста местност.

Монографията е рецензирана от полк. доц. д-р Сашо Стефанов Евлогиев и доц. д-р инж. Николай Йорданов Досев.

1.1.2. Учебното пособие „Планиране и координиране на съвместната огнева поддръжка”, Шумен 2016 г. Факултет “А, ПВО и КИС“. ISBN: 978-954-9681-59-8, обем 150 стр.

Учебното пособие е предназначено за изучаване на работата на стратегическото ръководство, на щабовете на съвместните оперативни сили, компонентните командвания и маневрените формирвания при създаване на концепцията, планиране и координиране на съвместната огнева поддръжка (СОП).

В него се разглеждат основните задължения на групите и подгрупите за планиране и координиране на СОП, за оценка на бойните загуби и на процесите на целеобразуване, целеразпределение и целеуказване на стратегическо, оперативно и тактическо ниво.

Разработката е подготвена на основата на изискванията към съвременната военна наука, на задълбоченото изучаване и анализиране на поуките от практиката при провеждане на съвместна огнева поддръжка в съвместните операции, на огневата поддръжка от компонентните командвания и маневрените формирвания в операциите, от локалните военни конфликти през последните 10-15 години и на досега съществуващите методи за планиране и координиране на огневата поддръжка.

Пособието отчита съвременните реалности и новите заплахи в света, значителното изменение в структурите и начина на използване на силите и средствата за огнева поддръжка не само в Българската армия, а и в световен мащаб, а така също и с отчитане на измененията във формите и способите за водене на военни (бойни) действия във войни, въоръжени конфликти и в операции срещу тероризма. Може да се използва при изучаване на проблемите по планиране на бойни операции и на операции, различни от война, като в пълна степен отговаря на възложените мисии на Българската армия и при планиране на операции в различни обстановки.

Разработката отчита националните доктринални документи, като са използвани и постановките, залегнали в Тактическата доктрина на полевата артилерия и стандартизационните споразумения с НАТО и съществуващите методики за извършване на оперативни и тактически разчети при планиране и координиране на огневата поддръжка.

Теоретична основа на изследванията са основите на всеобхватния подход за планиране на операциите, основите на съвместната огнева поддръжка и основните положения от съществуващите постановки по планирането и координирането на съвместната огнева поддръжка в операциите на съвместните оперативни сили.

Постановките в разработката могат да се използват от офицерите от различните щабове, от офицерите от резерва и запаса за повишаване на тяхната подготовка и от обучаващи се във военните училища на Българската армия.

Материалът е разработен, както следва: полк. доц. д-р Сашо Ст. Евлогиев - ръководител на авторския колектив – гл. 1 т. 1.1, 1.2; гл. 2 т. 2.2; гл. 4 т. 4.1, гл. 5; заключение; о.р. полк. доц. д-р Иван Ал. Гюргаков – заместник-ръководител на колектива – въведение, гл. 1 т. 1.3, 1.4; гл. 2 т. 2.1; гл. 4 т. 4.2, гл. 6.; о.р. полк. доц. д-р Велико П. Петров - гл. 1 т. 1.4, 1.2; гл. 6.; подп. доц. д-р Станчо Г. Станчев - гл. 2 т. 2.3; гл. 4 т. 4.4, гл. 6.; подп. д-р Дилян К. Марков - гл. 3 т. 3.1, 3.2.; гл. 4 т. 4.3, гл. 6; приложения 1, 2 и 3.; м-р д-р Калоян Ат. Илиев - гл. 3 т. 3.3; гл. 4 т. 4.5, приложение 1.

Пособието е рецензирано от проф. д-р Генчо Белчев Сандев и доц. д-р инж. Николай Йорданов Досев.

Полк. доц. д-р инж. Велико Панчев Петров в това пособие участва в разработването на гл. 1 т. 1.2, 1.4, гл. 6 **в обем 68 стр.**

1.1.3. Пособие „Развитие на артилерийската стрелба”, Шумен 2011 г. Факултет “А, ПВО и КИС“. Прието на катедрен съвет на катедра „ОУТП от ПА“ с протокол № 3/09.03.2011 г., обем 118 стр.

Пособието е разработено от колектив на катедра „ОУТП от ПА“ при факултет „Артилерия, ПВО и КИС“ на НВУ „В. Левски”.

Настоящият труд е предназначен за офицери артилеристи със задълбочени познания по артилерийска стрелба и управление на огъня. Целта на пособието е да очертае развитието на артилерийската стрелба и да свърже отделните издания на „Правилата за стрелба и управление на огъня”. Развитието на артилерийската стрелба е закономерен процес от натрупания опит, от предизвикателствата на боя, от развитието на науката и техниката. Така се появиха новите способности и средства за управление на огъня - като пристрелките с вертолет, подразделения за звуково разузнаване, радиолокационни станции, автоматизирани системи за управление огъня на артилерията и др. Безспорно развитието налага периодично обобщаване на опита, разработване и издаване на нови правила за стрелба, но то е свързано и с много други нормативни документи – коментар към правилата за стрелба, учебници по артилерийска стрелба, ръководство за бойна работа, курс за подготовка на подразделенията в земната артилерия и др. Промяната на едни от тях води до промяна и издаването на други, което трябва да става съгласувано (обвързано).

Полк. доц. д-р инж. Велико Панчев Петров участва в разработването на т. 10. Управление огъня на артилерийските подразделения, т. 12. Особенности в подготовката и стрелбата за поразяване с реактивна артилерия, т. 15. Стрелба и управление огъня при поразяване на надводни цели, т. 16. Стрелба и управление на огъня в планинско-гориста местност, (обем 29 стр.).

1.1.4. Пособие по „Тактика на полевата артилерия“ - Част I, Шумен 2016 г., ISBN 978-954-9681-76-5, обем 286 стр.

Разработено е в съответствие с националните доктринални документи, като е използвана терминологията, основана на схващанията, залегнали в Тактическата доктрина на полевата артилерия на НАТО AArtyP-5, приета със стандартизационно споразумение STANAG-2484, и Артилерийските процедури, използвани в армиите от НАТО AArtyP-1, приети със стандартизационно споразумение STANAG-2934. Използвани са постиженията на съвременната военна наука и практика, наличната литература, опитът в учебния процес на катедра „ОУТП от ПА” и тенденциите при бойното използване на артилерийските формирования в операциите. Разгледано е бойното използване на артилерията в различни видове бойни действия на маневрените формирования. Пособието е разработено от авторски колектив на катедра „ОУТП от полевата артилерия”, както следва: полк. доц. д-р инж. Велико Панчев Петров – ръководител на авторския колектив – гл. 3 т. 3.1., 3.2; 3.3.1., гл. 4 и заключение; о.з. подп. инж. Стоян Славов Жейнов – заместник-ръководител на колектива – увод, гл. 2 т. 2.1, 2.2, 2.3; гл. 3 т. 3.3.2. и 3.3.3.; полк. доц. д-р инж. Сашо Стефанов Евлогиев – гл. 1 т. 1.1 ÷ 1.4.; подп. д-р инж. Станчо Георгиев Станчев – гл. 3 т. 3.4.1 ÷ 3.4.2; подп. д-р инж. Дилиан Кирилов Марков – гл. 3 т. 3.4.3.; м-р д-р инж. Калоян Атанасов Илиев – гл. 5 т. 5.1.1. ÷ 5.1.3, 5.1.6. ÷ 5.1.10.; о.з. подп. д-р инж. Христо Атанасов Десев – гл. 5 т. 5.1.4., 5.1.5.; м-р инж. Стамен Илиев Антонов – гл. 5 т. 5.2.

Рецензенти: проф. д-р Генчо Белчев Сандев, доц. д-р инж. Николай Йорданов Досев.

Пособието е предназначено за използване от курсантите, обучаващи се във факултета в специализация „Полева артилерия“ и съответства на учебната програма по дисциплината „Тактика на полевата артилерия“, то може да се използва от офицери,

участващи в курсове за следдипломна квалификация „Командири на батареи“, „Офицери от щаб на артилерийски дивизион“.

В глава трета се разглежда бойното използване на артилерийските подразделения, като тук са засегнати въпросите за основните положения на бойното използване на артилерийските подразделения, предназначението, въоръжението, организацията, бойната мощ, възможностите, задачите и бойния ред на артилерията, разглеждано е бойното използване на артилерийските подразделения на механизирания батальон в задържащи бойни действия, в отбрана и в настъпление и освен това тук са засегнати въпросите за бойното използване на артилерийските подразделения на маневрените формирования, където са разработени въпросите за ролята, задачите и бойния ред на самоходния артилерийски дивизион, бойното използване на артилерийския дивизион в отбрана, в настъпление и задържащи бойни действия.

Полк. доц. д-р инж. Велико Панчев Петров в това пособие участва в разработването на гл. 3 т. 3.1., 3.2; 3.3.1. **в обем 70 стр.**

1.1.5. Пособие по „Тактика на полевата артилерия“ - Част II, Шумен 2016 г., ISBN 978-954-9681-76-5, обем 243 стр.

Разработено е в съответствие с националните доктринални документи, като е използвана терминологията, основана на схващанията, залегнали в Тактическата доктрина на полевата артилерия на НАТО AAGtyP-5, приета със стандартизационно споразумение STANAG-2484, и Артилерийските процедури, използвани в армиите от НАТО AAGtyP-1, приети със стандартизационно споразумение STANAG-2934. Използвани са постиженията на съвременната военна наука и практика, наличната литература, опитът в учебния процес на катедра „ОУТП от ПА“ и тенденциите при бойното използване на артилерийските формирования в операциите. Разгледано е бойното използване на артилерията в различни видове бойни действия на маневрените формирования. Пособието е разработено от авторски колектив на катедра „ОУТП от полевата артилерия“, както следва: полк. доц. д-р инж. Велико Панчев Петров – ръководител на авторския колектив – гл. 3 т. 3.1., 3.2; 3.3.1., гл. 4 и заключение; о.з. подп. инж. Стоян Славов Жейнов – заместник-ръководител на колектива – увод, гл. 2 т. 2.1, 2.2, 2.3; гл. 3 т. 3.3.2. и 3.3.3.; полк. доц. д-р инж. Сашо Стефанов Евлогиев – гл. 1 т. 1.1 ÷ 1.4.; подп. д-р инж. Станчо Георгиев Станчев – гл. 3 т. 3.4.1 ÷ 3.4.2; подп. д-р инж. Дилян Кирилов Марков – гл. 3 т. 3.4.3.; м-р д-р инж. Калоян Атанасов Илиев – гл. 5 т. 5.1.1. ÷ 5.1.3, 5.1.6. ÷ 5.1.10.; о.з. подп. д-р инж. Христо Атанасов Десев – гл. 5 т. 5.1.4., 5.1.5.; м-р инж. Стамен Илиев Антонов – гл. 5 т. 5.2.

Рецензенти: проф. д-р Генчо Белчев Сандев, доц. д-р инж. Николай Йорданов Досев.

Пособието е предназначено за използване от курсантите, обучаващи се във факултета в специализация „Полева артилерия“ и съответства на учебната програма по дисциплината „Тактика на полевата артилерия“, то може да се използва от офицери, участващи в курсове за следдипломна квалификация „Командири на батареи“, „Офицери от щаб на артилерийски дивизион“.

В глава четвърта се разглеждат особеностите в бойното използване на артилерията за непосредствена поддръжка в различни условия, като особено внимание е отделено на бойното използване на артилерията в условия на ограничена видимост (нощем), водене на бойни действия при форсиране на водни прегради, водене на бойни действия при отбрана на морско крайбрежие, водене на бойни действия в планинско-гориста местност и при водене на бойни действия за отбрана на град.

Полк. доц. д-р инж. Велико Панчев Петров в това пособие участва в разработването на гл. 4 и заключение **в обем 83 стр.**

1.1.6. Методика за провеждане на държавен изпит по “Организация и управление на тактическите подразделения от сухопътните войски – Полева артилерия”, Шумен 2009 г., обем 19 стр.

В методиката са описани общите положения, последователността и формирането на крайната оценка при провеждането на държавен изпит на специалността “Организация и управление на тактическите подразделения от сухопътните войски – Полева артилерия” във факултет „Артилерия, ПВО и КИС” през 2009 г. по от учебен план 1-4-03к. В нея са включени въпросници за провеждане на теоретичния и практическия изпит по раздели, необходимата литература за подготовка, комбинация на въпросите в билетите, списък на помощните материали и пособия, които могат да се ползват по време на изпита, билети за проверка на знанията и задачи за практическия изпит.

1.1.7. Методика за провеждане на държавен изпит по “Организация и управление на тактическите подразделения от сухопътните войски – Полева артилерия”, Шумен 2012 г., обем 28 стр.

Методиката има за цел провери знанията на обучаемите по учебните дисциплини по Военно-специална подготовка: „Тактика на полевата артилерия“, „Артилерийско разузнаване“, „Артилерийска стрелба“, „Експлоатация на артилерийски и реактивни комплекси и системи“, „Топогеодезическо и метеорологично осигуряване“ от учебен план 1-4-06. В нея се съдържат общите положения, последователността и формирането на крайната оценка при провеждането на държавен изпит на специалността “Организация и управление на тактическите подразделения от сухопътните войски – Полева артилерия” във факултет „А, ПВО и КИС“. Посочени са формите за провеждане на двете основни части – теоретическа и практическа, които са разделени във времето и се провеждат на различни места. Теоретичната част се провежда в специализиран кабинет, практическата част на изпита – на артилерийски полигон „Марково“ и местността „Бештепе табия“. В методиката са включени въпросници за провеждане на теоретичния и практическия изпит по раздели, необходимата литература за подготовка, комбинация на въпросите в билетите, списък на помощните материали и пособия, които могат да се ползват по време на изпита, билети за проверка на знанията и задачи за практическия изпит. Практическата част на изпита се изпълнява на център „Дейност на командира на АПНГ“, център „Дейност на командира на огневи взвод“ и център „Дейност на офицера по управление на огъня на батареята“. На всеки център се оценяват: тактическите действия, време за работа, точност на извършваните действия и разработване на необходимите бойни документи.

1.1.8. Методика за провеждане на държавен изпит по “Организация и управление на тактическите подразделения от сухопътните войски – Полева артилерия”, Шумен 2013 г., обем 22 стр.

В методиката са описани общите положения, формата, последователността и формирането на крайната оценка при провеждането на държавен изпит на специалността “Организация и управление на тактическите подразделения от сухопътните войски – Полева артилерия” във факултет „Артилерия, ПВО и КИС” през 2013 г.

Представява програма за определяне на крайната оценка на курсанта-випусник по военно-специална подготовка. Оценката се определя като средноаритметично между оценката получена от теоретичната част и оценката, получена от практическия държавен изпит. Практическият изпит съдържа основните раздели за оценяване на уменията на випусника за изпълнение на функционалните задължения на първа офицерска

длъжност. Всеки курсант-випусник се оценява в качеството му на командир на артилерийска предна наблюдателна група (АПНГ) и командир на огневи взвод (КОВ). Посочени са въпросниците за теоретичния и практическия изпит, тяхната комбинация в изпитните билети, тежестните коефициенти на всеки раздел за практическия изпит, разрешените пособия и материали, формализовани таблици и схеми. При това всеки обучаем е в състояние да изчисли сам оценката си познавайки методиката за провеждане на държавния изпит по специалността „ОУТП от сухопътните войски”, специализация Полева артилерия.

В нея са включени въпросници за провеждане на теоретичния и практическия изпит по раздели, необходимата литература за подготовка, комбинацията на въпросите в билетите, списък на помощните материали и пособия, които могат да се ползват по време на изпита, билети за проверка на знанията и задачи за практическия изпит.

1.1.9. Методика за провеждане на държавен изпит по “Организация и управление на тактическите подразделения от сухопътните войски – Полева артилерия”, Шумен 2015 г., обем 29 стр.

В методиката са описани общите положения, формата, последователността и формирането на крайната оценка при провеждането на държавен изпит на специалността “Организация и управление на тактическите подразделения от сухопътните войски – Полева артилерия” във факултет „Артилерия, ПВО и КИС” през 2015 г. В нея са включени въпросници за провеждане на теоретичния и практическия изпит по раздели, необходимата литература за подготовка, комбинацията на въпросите в билетите, списък на помощните материали и пособия, които могат да се ползват по време на изпита, билети за проверка на знанията и задачи за практическия изпит.

1.1.10. Методическата разработка за провеждане на тренировка по стрелба и управление на огъня с офицери от курсове за длъжностна квалификация, Шумен 2015 г., обем 77 стр.

Методическата разработка на тема „Бойно използване на самоходната батарея в отбранителната операция” съдържа основна информация за подготовката и провеждането на тренировки по стрелба и управление на огъня (ТС и УО) със специализанти артилеристи от офицерски курсове за длъжностна квалификация „Командири на артилерийски батареи” и „Офицери от щабовете на артилерийски (ракетни) дивизиони”. Освен това е засегнат въпроса за организацията и ръководството на изпълнение на индивидуални задачи по стрелба и управление на огъня от офицери на курсове за длъжностна квалификация и курсанти специализация „Полева артилерия” обучаващи се във факултет „Артилерия, ПВО и КИС” на НВУ “Васил Левски”.

Тази методическа разработка е полезна за преподавателите от катедра „ОУТП от ПА”, курсантите и специализантите артилеристи от офицерски курсове за длъжностна квалификация и отговаря на съвременните изисквания към организирането и провеждането на ТС и УО. При нейното разработване са използвани регламентиращите документи за полевата артилерия към настоящия етап, а освен това са взети предвид традициите и опита в подготовката и провеждането на тренировки по стрелба и управление на огъня с офицери на курсове за длъжностна квалификация и с курсантите от специалността: „Организация и управление на военни формирования на тактическо ниво – Полева артилерия”, в катедра „ОУТП от ПА” на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” гр. Шумен.

Методическата разработка е разработена от полк. доц. д-р инж. Велико Панчев Петров - началник на катедра „ОУТП от полевата артилерия”

1.1.11. Методика за провеждане на занятията по Артилерийска стрелба и управление огъня на артилерийските подразделения с курсантите от специалността: “Организация и управление на военни формирования на тактическо ниво – Полева артилерия”, Шумен 2016 г., обем 46 стр.

Артилерийска стрелба и управление огъня на артилерийските подразделения е един от основните предмети в обучението на курсантите от специалността: “Организация и управление на военни формирования на тактическо ниво – Полева артилерия”. Целта на подготовката на курсантите по тази дисциплина е да се научат да изпълняват своевременно и с висока ефективност огневите задачи както самостоятелно, така и в състава на артилерийските формирования при всякакви условия на съвременния бой, с максимално използване на бойните възможности на въоръжението и бойната техника. Освен това при изучаване на тази дисциплина обучаемите получават необходимите знания и практически умения за способите за подготовка на данните за стрелба, за коригирането на огъня на артилерията при поразяване на целите, за способите за управление на огъня на артилерийските формирования при поразяването на различни противникови цели при стрелба от закрыта огнева позиция и при стрелба с право мерене.

Методиката съдържа основна информация за организацията и провеждането на обучението на курсантите по учебна дисциплина „Артилерийска стрелба и управление огъня на артилерийските подразделения”, а също и препоръки за подготовката на ръководителите и участниците в това обучение.

Методиката е разработена от доц. д-р инж. Велико Панчев Петров - доцент в катедра „Артилерия“.

1.1.12. Методика за провеждане на занятията по учебна дисциплина „Полево обучение” с курсантите от специалността: “Организация и управление на военни формирования на тактическо ниво – Полева артилерия”, Шумен 2016 г., обем 204 стр.

Методиката съдържа основна информация за организацията на полевото обучение на курсантите, неговите етапи, методология, както и препоръки за подготовката на ръководителите и участниците в това обучение.

Методиката се издава в интерес на преподавателите, курсантите, докторантите и специализантите артилериисти от офицерски курсове за следдипломна квалификация (началници на АПНГ, офицери по огнева поддръжка на механизирани батальон, командири на батареи и офицери от щаб на дивизион), за да отговори на съвременните изисквания към организирането и провеждането на полеви занятия, тренировки по стрелба и управление на огъня (ТС и УО), тактически учения с бойни артилерийски стрелби и щабни тренировки.

Методиката за провеждане на занятията по учебна дисциплина „Полево обучение” е необходима за да се подпомогне подготовката на ръководителите на практически занятия при провеждането на полевите занятия, тренировките по стрелба и управление на огъня, тактическите учения с бойни артилерийски стрелби, компютърно подпомагани щабни тренировки и командно-щабни учения с подчинените им формирования. При нейното разработване са използвани документни на НАТО, регламентиращи процедурите по подготовката и провеждането на обучение, чрез използване на моделиране и симулации, а също са взети предвид традициите и опита в подготовката и провеждането на полеви занятия, тренировки по стрелба и управление на огъня, тактически учения с бойни артилерийски стрелби и щабни тренировки в катедра „Артилерия” на факултет „Артилерия, ПВО и КИС”.

Методиката е разработена от доц. д-р инж. Велико Панчев Петров - доцент в катедра „Артилерия“ и подп. д-р инж. Дилян Кирилов Марков – главен асистент в катедра „Артилерия“.

1.1.13. Методика за провеждане на практическите занятия по Артилерийска стрелба и управление огъня на артилерийските подразделения с преподавателите, офицерите от курсове за длъжностна квалификация и курсантите от специализация „Полева артилерия“, Шумен 2016 г., обем 142 стр.

Методиката е разработена на основа на регламентиращите документи, учебници и учебни пособия, касаещи бойното използване на полевата артилерия и изпълнението на огневи задачи по стрелба и управление огъня. Тя е създадена за подпомагане на длъжностните лица в процеса на подготовка и провеждането на практическите занятия по Артилерийска стрелба и управление огъня на артилерийските подразделения.

За изпълнение на непрекъснато усложняващите се задачи пред полевата артилерия като основен род войска в операциите са необходими кадри от ново поколение. Методиката ще спомогне да се подготвят високо квалифицирани офицери, с високи теоретични знания и практически умения и навици, които да умеят творчески да прилагат своите знания и майсторски да управляват артилерийския огън в различните видове операции.

Артилерийските формирования е необходимо да се управляват от офицери, притежаващи необходимите навици по откриване на целите, умеещи комплексно да използват всички сили и средства, намиращи се в тяхно подчинение, ефективно да изпълняват поставената им задача и да са не само отлични изпълнители, но и умеещи творчески да мислят и да действат.

Изучаването и прилагането на тази методика допринася за задълбочаване на общата педагогическа култура и за повишаване на методическата подготовка на преподавателите от катедра „Артилерия“.

Методиката е разработена от доц. д-р инж. Велико Панчев Петров, доцент в катедра „Артилерия“.

1.1.14. Регламентиращият документ „Методика за извършване на оперативно тактически разчети при планиране на операциите и боя. Разработено в изпълнение на заповед на Началникът на Генералния щаб на Българската армия № 38/26.01.2007 г. (обем 108 стр.).

Методиката е предназначена за извършване на оперативно-тактически разчети при планиране на огневата поддръжка, регламентира работата на ГЩ на БА, щабовете на Съвместните оперативни сили, механизирани бригади при планиране на операциите и създаване на концепцията за огневата поддръжка. Методиката е разработена на основата на съвременната военна наука, на задълбоченото изучаване и анализиране на практиката от провеждането на огневата поддръжка на маневрените формирования в операциите от локалните военни конфликти през последните 10-15 години и на досега съществуващата методика за планиране на огневата поддръжка.

Методиката се явява основен документ за практически разчети, които подпомагат командирите при вземането на решение за провеждането на бойна операция. Всяка операция е уникална по своето планиране и провеждане поради това, че условията при които е извършено нейното планиране, подготовка и провеждане са индивидуални. Използваните коефициенти са определени на базата на големия практически опит натрупан във войските и изследователския опит, придобит от военната наука. Коефициентите притежават определено тежестно тегло, което дава възможност за сравнимост на сили и средства на противостоящи групировки; определяне на съответния

боен потенциал на страните; количеството на допустимите загуби на собствени и противникови обекти (цели), групировки като цяло и по направления; определяне на центровете на тежестта, слабите и силни страни на противника и собствените войски. В резултат на извършения обективен анализ се определят мероприятия за изменение на съотношението на силите и средствата в полза на собствените.

Методиката е апробирана в десетки щабни тренировки и тактически учения и е доказала своята приложимост и достоверност на получените резултати. Тя отговаря на възложените мисии на БА и може да се използва при планиране на бойни операции и операции, различни от война при различни условия на обстановката. Методиката се опира на натрупания опит при планиране на огневата поддръжка в БА през последните 30 години, опита на механизирания формирования и техните щабове при планиране и управление на огъня и ударите на средствата за поразяване.

1.1.15. Регламентиращият документ „Ръководство за използване на артилерийските предни наблюдателни групи“. Разработено в изпълнение на заповед на Началникът на Генералния щаб на Българската армия № 38/26.01.2007 г. (обем 119 стр.).

Ръководството е предназначено за артилерийските предни наблюдателни групи от състава на артилерийските дивизии за непосредствена поддръжка и служи за ръководство на тяхната практическа дейност. Разработено е въз основа на изискванията на Тактическата доктрина на полевата артилерия. В ръководството се разглежда организационната структура, въоръжението и бойната работа на артилерийските предни наблюдателни групи, както и въпросите по водене на разузнаване за противника и обслужване стрелбата на артилерийските подразделения.

1.1.16. Регламентиращият документ „Ръководство за използване на полевата артилерия – артилерийски дивизион“, ВИ, 2009 г., прието на заседание на Военния съвет към началника на ГЩ на БА и със заповед на началника на ГЩ на БА № 131/21.04.2008 г. е въведено за използване от 01.08.2008 г., заведено в учебно-научна библиотека на НВУ „В. Левски“, факултет „А, ПВО и КИС“ с инв. № 09/8207. обем 263 стр.

Разработен е в изпълнение на Заповед на началника на Генералния щаб на Българската армия № 38 / 26.01.2007 г. от авторски колектив в състав: генерал-майор Стефан Василев - ръководител на колектива, полковник Валери Точилев, подполковник Пламен Игаатов, полковник Иван Иванов, подполковник Венцислав Грънчаров, подполковник Стефан Стефанов, подполковник Николай Димов, полковник доцент д-р Ваньо Асенов, полковник доцент д-р Иван Панчев, о.р. полковник доцент д-р Иван Гюргаков, майор Атанас Атанасов, полковник доцент д-р Нелко Ненов, полковник доцент д-р Сашо Евлогиев, подполковник д-р Велико Петров, подполковник Христо Десев, подполковник Стоян Жейнов, капитан Станчо Станчев и капитан Цоню Цонев. Документът е изготвен под общата редакция на о.р. полковник доцент д-р Иван Гюргаков.

Ръководството е разработено на основата на STANAG 2484 MC ARTY (ed. 1) - Тактическата доктрина на полевата артилерия на НАТО (AArtyP - 5) и Тактическата доктрина на полевата артилерия на БА. В него са определени основните принципи за бойното използване на артилерийския (реактивния, разузнавателния) дивизион като са систематизирани ролята, задачите, бойния ред и реда за командване и управление. За първи път се извеждат като основна бойна дейност на артилерийския дивизион участие при организирането и провеждането на задържащи бойни действия. Определени са задачите последователността при използването на артилерийското формирование в

операции, различни от война, като операции по поддържане на мира; операции при кризи от невоенен характер; операции (действия) по осигуряване на въздушния и морски суверенитет. Извършен е анализ и са посочени особеностите в бойното използване на артилерийско формирование в специфични операции – при срещен бой, при оттегляне, при смяна на войски, при водене на бойни действия в обкръжение. Анализирани са действията и при провеждането на операции в специфична среда, като преодоляване на препятствия и заграждения, в населени места, в гора, при ограничена видимост, в планина при зимни условия, в пустиня при отбрана на широка водна преграда и др. Разписани са и са разпределени задълженията на командира и щаба на дивизиона при използването на формированието, както в бойни операции, така и в операции в специфични условия. Формулирани са задачите и задълженията на длъжностните лица при всеотдайното осигуряване – бойно и логистично. Ръководството съдържа достатъчен брой схеми, графици, таблици и матрици за онагледяване на формулираните задачи, изисквания, функционални задължения и предложени варианти за действие, като е необходимо същите да се прилагат творчески, съобразно условията на обстановката.

1.1.17. Регламентиращият документ „Процедури по стрелба в полевата артилерия (артилерийски дивизион, батарея, взвод)”, ВИ, 2010 г., приети със заповед на началника на Генералния щаб на БА № 31/25.01.2008 г., обем 233 стр.

Този документ е изготвен в изпълнение на заповед на Началника на Генералния щаб на Българската армия № 31 /25.01.2008 г. от авторски колектив в състав: генерал майор Стефан Василев – ръководител на колектива, бригаден генерал Ангел Главев – заместник-ръководител на колектива, полковник Валери Точилев, полковник Георги Иванов, полковник Иван Иванов, майор Петър Кръстанов, подполковник Николай Димов, полковник доцент д-р Ваньо Асенов, полковник доцент д-р Иван Панчев, о.р. полковник доцент д-р Иван Гюргаков, майор Атанас Атанасов, полковник доцент д-р Нелко Ненов, полковник доцент д-р Сашо Евлогиев, полковник доцент д-р Велико Петров, подполковник Христо Десев, подполковник Стоян Жейнов, майор Дилян Марков и майор Недялко Недялков под общата редакция на о.р. полковник доцент д-р Иван Гюргаков и полковник доцент д-р Иван Панчев.

Процедурите по стрелба на полевата артилерия са разработени на основата на STANAG 2484 MC ARTY (ed. 2) - Тактическата доктрина на полевата артилерия на НАТО (AArtyP - 5), Тактическата доктрина на полевата артилерия на Българската армия и Ръководството за използване на полевата артилерия – артилерийски дивизион. В документа се разглеждат основните принципи на стрелбата на полевата артилерия, като в първа глава са анализирани същността и основното съдържание на подготовката на стрелбата, включващи разузнаване, наблюдение и определяне местоположението на целите; топогеодезична, метеорологична, балистична и техническа подготовки. В глава втора са разписани процедурите по определяне на данните за стрелба при пълна, съкратена, окомерна подготовки и с използване на резултатите от създаването на репер. Разгледани са процедурите по определяне на пристреляните поправки в разстояние и направление и тяхното въвеждане в данните за стрелба за батареята и дивизиона. Посочени са процедурите при определяне на данните за стрелба в дивизиона с използване на данните от пристрелъчно оръдие и при обновяване на данните за стрелба на поразяване. Основно внимание е отделено на процедурите при пристрелка на цели, като са описани реда и последователността при пристрелка по измерени отклонения с далекомер, секундомер, формирования за звуково разузнаване и радиолокационна станция и е изведен формулният апарат, който се използва в различните видове пристрелка. В трета глава са систематизирани процедурите при поразяване на различни

по характер цели – отделни, групови, неподвижни и движещи се. Посочени са същността, случаите на прилагане, реда за организиране и изпълнение на заградителен и съпровождащ огън, огън с право мерене с оръдия при изпълнението на огневата задача с оръдие, взвод и батарея. Уточнени са особеностите на стрелбата с реактивна артилерия, както в подготовката на данните за стрелба, така и в реда на провеждането на пристрелката и стрелбата за поразяване на целта. Важно място заемат особеностите на стрелбата, пристрелката и стрелбата за поразяване при използването на артилерийските формирования в планинско-гориста местност при стрелба от закрити огневи позиции и с право мерене. В четвърта глава са обобщени процедурите при използване на специални бойни припаси, като димни, осветителни и запалителни снаряди; боеприпаси за дистанционно миниране, с висок поразяващ ефект и боеприпаси с предаватели за еднократни смущения. Посочените процедури представляват правила за подготовката на данните за стрелба и поразяването на целите на противника, но тяхното прилагане от командирите зависи преди всичко от нивото на тяхната военно-специална подготовка и възможността за творческо прилагане с отчитане на конкретните условия на обстановката.

1.1.18. Регламентиращият документ „Процедури по управление на огъня в полевата артилерия (артилерийски дивизион, батарея, взвод)”, ВИ, 2010 г., прието със заповед на началника на Генералния щаб на БА № 31/25.01.2008 г. обем 89 стр.

Разработен е в изпълнение на заповед на Началника на Генералния щаб на Българската армия № 31 /25.01.2008 г. от авторски колектив в състав: генерал майор Стефан Василев – ръководител на колектива, бригаден генерал Ангел Главев – заместник-ръководител на колектива, полковник Валери Точилов, полковник Георги Иванов, полковник Иван Иванов, майор Петър Кръстанов, подполковник Николай Димов, полковник доцент д-р Ваньо Асенов, полковник доцент д-р Иван Панчев, о.р. полковник доцент д-р Иван Гюргаков, майор Атанас Атанасов, подполковник д-р Велико Петров, полковник доцент д-р Нелко Ненов, полковник доцент д-р Сашо Евлогиев, подполковник Христо Десев, подполковник Стоян Жейнов, майор Делян Марков и майор Недялко Недялков под общата редакция на о.р. полковник, доцент д-р Иван Гюргаков и полковник доцент д-р инж. Иван Панчев.

Процедурите по управление на огъня на полевата артилерия са разработени на основата на STANAG 2484 MC ARTY (ed. 2) - Тактическата доктрина на полевата артилерия на НАТО (AArtyP - 5), Тактическата доктрина на полевата артилерия на БА и Ръководството за използване на полевата артилерия – артилерийски дивизион. В тях, на базата на проведено широко изследване са формулирани основните принципи на управлението на огъня на полевата артилерия и са определени задълженията на командирите и щабовете на дивизионите, командирите на батареи и взводове при управлението на огъня на артилерийските формирования. Извършен е анализ на процеса на организация на управлението на огъня, като са формулирани задълженията на органите за управление и средствата за управление на огъня. Уточнен е реда и последователността за поставяне на задачи от командирите на формирования и осъществяването на контрол на готовността за изпълнение на поставените задачи. В глава втора е анализиран процеса на управлението на огъня на артилерийския дивизион, въоръжен с автоматизирана система за управление на огъня (АСУО). Посочени са особеностите в задълженията на длъжностните лица за формирования, използващи АСУО. В трета глава са изследвани особеностите в задълженията на длъжностните лица, когато дивизиона е въоръжен с противотанкови артилерийски системи или противотанкови ракетни комплекси. В учебното пособие са посочени много примери, модели, таблици, графици, команди и схеми, които правят практическото използване

много удобно и лесно. Предложените таблици, графици, команди и модели са само един вариант за действие, те не са задължителни за длъжностните лица, което ги прави достъпни и лесни за практическо използване. Необходимо е всички предложени варианти да се прилагат творчески, съобразно условията на конкретната обстановка като тяхната промяна от всеки командир е възможна и в неговите правомощия в случаите на обосновани предложения.

1.1.19. Регламентиращият документ „Курс за подготовка на формированията от полевата артилерия“. Разработен в изпълнение на заповед на Министъра на отбраната № Р-35/03.02.2011 г. (обем 165 стр.).

Разработен е в изпълнение заповед на Министъра на отбраната № 35 / 03.02.2011 г. от авторски колектив в състав: бригаден генерал Андрей Боцев – ръководител на колектива, полк. Георги Иванов, полк. Ангел Нилоколов, полк. доц. д-р Иван Панчев, полк. доц. д-р Нелко Ненов, полк. доц. д-р Сашо Евлогиев, полк. доц. д-р Велико Петров, подп. доц. д-р Атанас атанасов, подп. Христо Десев, подп. Петър Кръстанов, подп. Руси Русев, подп. Тошко Некезов, подп. Стоичко Белишки, подп. Лъчезар Мишев, м-р Станчо Станчев, м-р Митко Ангелов, м-р Цветан Димитров, о.р. полк. доц. д-р Иван Гюргаков.

Курсът за подготовка на формированията от полевата артилерия е разработен на основата на Тактическата доктрина на полевата артилерия, Ръководството за използване на полевата артилерия – артилерийски дивизион, директивата на двете стратегически командвания за учения на НАТО (bi-sc exercise directive 75-3), KREVAL 2011 г., Процедурите по стрелба на полевата артилерия, Процедурите по управление на огъня на полевата артилерия и Ръководството за използване на артилерийските предни наблюдателни групи. Под общата редакция на о.р. полк. доц. д-р Иван Гюргаков.

Този курс регламентира бойната подготовка на формированията от полевата артилерия, която включва тактическата подготовка, стрелбата и управлението на огъня и специалната подготовка. Основен акцент се поставя на командирската подготовка с цел непрекъснато повишаване подготовката на офицерския и сержантски състав и тяхната готовност за изпълнение на поставените задачи.

В глава втора – Стрелба и управление на огъня - е извършен анализ на организацията на подготовката на стрелбата и управлението на огъня на полевата артилерия, като са диференцирани теоретичните, практическите занятия, самостоятелната подготовка на военнослужещите, показните стрелби и конференциите. Посочени са основните елементи при подготовката и провеждането на тренировки и контролни занятия по стрелба и управление на огъня. Определени са критериите за оценка на огневите задачи. В глава пета – Организация и осигуряване на безопасност при стрелба с формированията от полевата артилерия – са разгледани видовете полигони, длъжностните лица осигуряващи безопасността при провеждане на бойни стрелби с формированията на полевата артилерия и са формулирани мерките за безопасност при изпълнение на огневи задачи по стрелба и управление на огъня с право мерене и от закрити огневи позиции. Определени са мерките за безопасност при подготовката на бойните припаси и мерките за екологична защита. В подготвените приложения са разписани условията за изпълнение на огневите задачи при стрелба като са дадени вида на целта, способа за определяне на данните за стрелба, средствата за поразяване, разхода на бойни припаси и оценката на изпълнението на задачата по стрелба и управление на огъня.

1.2. Научни доклади, изнесени на научни сесии и конференции

1.2.1. Научният доклад „Направления за усъвършенстване обучението на специалисти от полевата артилерия за нуждите на Българската армия”, Научна сесия 2010, Сборник научни трудове - част I на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” при НВУ „В. Левски”, Шумен, 2010 г., ISSN 1313-7433, обем 5 стр.

Автори: Станчо Г. Станчев, Велико П. Петров

Настъпилите промени в регионален и световен мащаб изправиха въоръжените ни сили пред нови предизвикателства. Изискванията за изграждане на модерно въоръжена и добре обучена армия, както и острият недостиг на средства налагат разработването на нови методи и форми за обучение на артилерийски кадри.

В доклада се разглежда внедряването през последните години на новите информационни технологии в полевата артилерия, чрез навлизането на компютърните форми на обучение, като: - компютърно подпомаганите учения, симулативните игри и тренажорната подготовка, като форми на обучение и подготовка във всички аспекти на бойната дейност. Те ни предоставят възможността наред с традиционните форми и методи за обучение да се използват и нови, без да се нарушават фазите на съвременното военно обучение свързано с овладяването на база знания, затвърждаването им чрез практическа дейност (тренировки).

За да може военнообразователната система да поддържа качеството на обучението на равнището на съвременните изисквания и на бъдещите потребности на въоръжените сили е необходимо да се използват преимуществата на технологията на симулирането, като се осигури широкото и прилагане като средство, което стимулира качеството и спестява средства и време.

1.2.2. Научният доклад „НАТО и новите предизвикателства пред сигурността”, Научна сесия 2011, Сборник научни трудове - част I на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” при НВУ „В. Левски”, Шумен, 2011 г., ISSN 1313-7433, обем 7 стр.

Автор: Велико П. Петров

В доклада са разгледани няколко ключови фактори, които оказват въздействие върху международната сигурност, като: глобализацията; асиметричните и другите транснационални рискове и заплахи; регионалната нестабилност с различните ѝ форми на проявление; процесите на евроатлантическа и европейска интеграция; стремежът на международната общност за превенция на заплахите и своевременно реагиране при възникване на кризи. Понятието „сигурност” се разшири както във военен, така и в политически, икономически и други аспекти. Сигурността вече не може да се дефинира и осигури само по военен начин и, че гарантирането на нашата собствена сигурност стана неделима от сигурността на другите държави.

От изложеното в доклада произтичат следните изводи:

1) От своето създаване досега НАТО е показал, че адаптацията е неговата специалност. Днес проблемите са глобални, взаимосвързани, социално-икономически по характер, трудно решими само с военни средства, преплитачи вътрешна и външна сигурност и повдигащи спорни идейни и етични въпроси. Алиансът трябва да се приспособи към това. Необходима е политическа промяна, за да може НАТО да изпълнява резултатно двете си основни роли – колективното военно действие и сътрудничеството в областта на сигурността.

2) Киберзащитата се утвърждава като основен градивен камък и средство за изграждане на сигурността в процеса на трансформация на НАТО. Той вече е постигнал три основни неща в областта на компютърната отбрана:

- създадено е ръководство за управление на киберзащитата (Cyber Defence Management Authority – CDMA);

- функционира денонощно и непрекъснато орган по мрежовата защита и реагиране при ситуации, какъвто е Координационният център на НАТО за реагиране при компютърни инциденти (NATO Computer Incident Response Capability – NCIRC);

- изградена е интелектуална платформа за доктринални и стратегически изследвания в областта, каквато е Центърът за водещи постижения в областта на съвместната киберзащита (Co-operative Cyber Defence Centre of Excellence – CCDCOE).

3) НАТО ще продължи да съществува, за да се противопоставя решително на съвременните предизвикателства и заплахи за сигурността. Стратегическата концепция определя реалистичното ниво на амбиция на алианса, което ще позволи по-добре да се дефинират отговорностите и задачите му, да се планират необходимите ресурси и да се развиват нужните способности.

1.2.3. Научният доклад „Анализ на практическата необходимост от усъвършенстване подготовката на военните формирования от полевата артилерия”, Научна сесия 2012, Сборник научни трудове - част I на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” при НВУ „В. Левски”, Шумен, 2013 г., ISSN 1313-7433, обем 5 стр.

Автори: Станчев С. Г., Петров В. П.

През последните години, поради значителното намаляване на бюджета за отбрана, проточилите се реформи в армията и понижаването на социалния статус на военнослужещите се налага промяна в начина на функциониране на учебния процес във военните формирования. Ограниченото финансиране, снижаването на заинтересоваността на военнослужещите за повишаване на своята професионалната квалификация и значително намаляване на образователния ценз на постъпващите в армията, поставя нови изисквания към обучението на артилерийски специалисти.

Публикацията разглежда противоречията между обективно съществуващата необходимост от висок професионализъм и ниското образователно ниво на постъпващите. С цел да се реши казуса, в доклада се предлага, да се проведе анализ на организационните форми и методи на обучение на личния състав и на тази основа да се развият педагогически мерки за подобряване на образователния процес. Препоръчва се, да се вземат предвид целите и задачите на специфичното обучение на конкретните артилерийски специалисти, съдържанието на изучавания материал, нивото на усвояване, категорията на обучаемите и т.н., с други думи, командирът трябва да знае от кои фактори зависи съдържанието на бойната подготовка, нейната организация, формите и методите за обучение на личния състав.

1.2.4. Научният доклад „Нощните бойни действия на Българската армия през Балканската война 1912 / 2013 г.”, Национална научна конференция „Триумфът на българското оръжие в Балканската война 1912-1913 година” гр. Шумен март 2013 г., обем 10 стр.

Автори: Петров В. П. , Станчев С. Г.

В доклада се разглеждат нощните бойни действия на Българската армия през Балканската война. Нощта намалява действителността на огъня, скрива групировката, състава, подготовката за действие и маньовъра на войските, усилва значението на оръжията за близък бой, създава благоприятни условия за изненада. През тази война нощните бойни действия получиха своето по-нататъшно развитие в характерните за това време условия. Те представляват изключителен интерес не само защото са дело на нашия войник, но и защото изобилстват с най-разнообразни форми, които са близки до условията и изискванията на съвременните нощни бойни действия. В доклада са

разгледани някои от по-важните проведени от Българската армия нощни бойни действия.

От изложеното в доклада са направени следните изводи:

1) При водене на бойни действия в нощни условия или други намаляващи видимостта фактори (мъгла, силен снеговалеж и други) се налага максимално сближаване с противника и голяма дързост в действията. Успешното обкръжаване и излизането на удобни позиции за последователни атаки при намалена видимост изисква специфична предварителна подготовка и взаимодействие.

2) Голямо предимство при този вид действия е възможността да се нанесат значителни загуби на противника, без да се допускат такива в собствените подразделения. Успехът на нощните бойни действия зависи много от високото морално състояние на войските и от тяхната подготвеност да действат нощем. Малки по численост, но с висок боен дух подразделения успешно могат да действат нощем срещу значително по-многочислен противник и обилно снабден с бойна техника, но с разколебан бойният му дух и неподготвен за действия през нощта.

3) Нощта винаги е оказвала влияние върху бойните действия на войските. Тя скрива от погледа околната местност и осигурява достатъчна скритост и внезапност на бойните действия. Нощта затруднява визуалното наблюдение на земния противник и създава по-благоприятни условия за укриване на войските, за тяхното скрито съсредоточаване и за нанасяне на внезапен удар на избраното направление. Нощната тъмнина възпрепятства войските, които са подложени на удар, своевременно да определят силата, състава, групировката и направлението за действие на противника и да му оказват организирана съпротива, освен това тя затруднява ориентирането на местността, опознаването на войските, откриването на целите и воденето на огън по тях, преодоляването на различните видове заграждения и препятствия. Нощната тъмнина усложнява организацията на управлението на войските и поддържането на тясно взаимодействие между различните елементи от бойния ред. Тъмнината създава редица трудности и в провеждането на мероприятията по бойното осигуряване на войските.

4) Нощта оказва отрицателно влияние на войските и особено много на стрелбата на артилерията, защото затруднява наблюдението на разривите, коригирането на огъня и определянето на резултатите от стрелбата. За изпълнение на огневи задачи нощем са необходими повече снаряди и време, отколкото при дневни условия. За да се намали това влияние, личният състав трябва да придобие умения и навици за изпълнение на своите задължения нощем и уверено да действа в условията на нощта, както при дневни условия.

5) Наред с отрицателните страни нощта влияе и положително върху бойните действия на подразделенията, което трябва да се използва във възможно най-голяма степен. Нощта осигурява възможност за скрито прегрупиране и маньовър и способства за осигуряване на внезапност. Нощем рязко се повишава моралното въздействие на артилерийския огън, затова дори и единични „обезпокояващи“ изстрели по районите на противника може да оказват влияние върху неговата боеспособност. Нощта оказва влияние и върху физическото и психическото състояние на воюващите.

1.2.5. Научният доклад „Основополагане и развитие на обучението в артилерийските формирования до Балканската война”, Национална научна конференция „Триумфът на българското оръжие в Балканската война 1912-1913 година” гр. Шумен март 2013 г., обем 6 стр.

Автори: Станчев С. Г., Петров В. П.

В доклада се разглежда въпроса за основополагането и развитието на обучението в артилерийските формирования и обхваща периода от създаването на българската

артилерия (август 1878 г.) до Балканската война. След освобождението ръководството на младата българска армия оценява ролята и значението на новите регламентиращи документи за обучение и възпитание на българските артилеристи. В началото обучението е под ръководството на руските офицери инструктори и са използвани руски регламентиращи документи за артилерията (устава, правила, наставления и инструкции).

Затова ръководството на българска армия отделя изключително сериозно внимание за тяхното разработване, като първоначално се заимства от руския опит, но постепенно, с натрупване на свой, излизат оригинални български регламентиращи документи. Доказателство за тяхната ефективност е блестящото представяне на артилеристите ни в Балканската война, както и участието им във войните за национално освобождение и обединение 1912 - 1918 г.

1.2.6. Научният доклад „Ефективност на огневата поддръжка в операциите”, Научна конференция „Предизвикателства пред Въоръжените сили в контекста на националната отбранителна стратегия”, гр. Шумен март 2014 г., ISBN 978-954-9681-60-4, обем 12 стр.

Автор: Велико П. Петров

В доклада се засяга въпроса за определяне на ефективността на огневата поддръжка, който е един от най-важните проблеми, които стоят пред средствата за далечна огнева поддръжка в съвременните операции. Необходимо е непрекъснато да се изучават, познават и целесъобразно да се избират в реални условия основните показатели, определящи степените на огневата поддръжка, при поразяване на групировките на противника, на груповите и отделните цели при различни видове бойна дейност. Трябва по всяко време и етап от операцията командирите и щабовете да имат готовност да дадат отговор на въпросите за необходимите степени на огневата поддръжка за необходимите и допустимите загуби за противника и на собствените войски, както и за изменението на съотношението на силите и средствата до такова, осигуряващо изпълнение на решението на командира на маневреното формирование.

Успех в операциите може да се постигне чрез своевременното поразяване на целите (групови и отделни) на противника и бързото използване на резултатите от ударите и огъня. Поразяването на целите да се провежда с необходимите средства, на необходимото място и в необходимото време. Резултатите от редица изследвания показват, че загубите, нанасяни на противниковите групировки зависят не от степента за поразяване на целите, а от количеството своевременно поразявани цели на бойното поле с определено количество боеприпаси. Стремежа трябва да бъде поразяване на възможно най-голямо количество цели на бойното поле, което максимално да съдейства на войските да изпълнят бойните си задачи.

От изложеното в доклада произтичат следните по-важни изводи:

1) Ефективността на огъня на ПА е производна на множество фактори, влияещи на точността на стрелбата. Тя нараства с намаляване на грешките при подготовка на данните за стрелба. С цел постигане на желаната степен за поразяване е необходимо целите да се поразяват с кратък огневи налет с висока плътност. Продължителността на огневия налет трябва да е до 5 минути. С цел съкращаването на времето, батареята обстрелва целта на един мерник и един ъгломер. При стрелба с дивизион способът на обстрела да е със скала. Задължително се използват най-точни способности за подготовка на данните за стрелба и коригиране на огъня. С цел съкращаване на времето за престой на огнева позиция, задачата на батареята трябва да бъде известна преди заемане на огнева позиция и батареята трябва да излезе с предварително подготвени боеприпаси (брой), поставена установка на взривателя и съставени заряди. Повишаване точността на

стрелбата е необходимо условие за бързо нанасяне на удари по противника. При висока точност на стрелбата количеството на боеприпасите е по-малко.

2) Важността на целите, подлежащи на поразяване на бойното поле, може да се вмести в понятията първостепенни цели и цели за незабавен отговор, а това са целите, от чието функциониране противниковият командир се нуждае в най-висока степен. Във всеки момент на операцията и за всяко ниво в йерархията на планирането и управлението на огневата поддръжка тези цели ще се различават по местонахождение и важност.

3) Оценката на бойната ефективност е основна и неразделна част от планирането на операциите на съвместните оперативни сили и на съвместната огнева поддръжка.

1.2.7. Научният доклад „Методология на НАТО за намаляване на съпътстващи загуби от използването на конвенционални оръжия”, Сборник научни трудове от международна научна конференция „Отбранителни технологии“ Шумен, България 2015, Издателски комплекс на НБУ „В. Левски“ – факултет „Артилерия, ПВО и КИС“, Шумен, България 2015, ISBN – 2367 - 7902, Работен език – английски, обем 8 стр.

Автори: Велико П. Петров, Калоян А. Илиев

В доклада се разкрива необходимостта от актуализиране на теорията и практиката по определяне нивото на исканите загуби, намаляването им до допустими и отчитане на възможните съпътстващи загуби. Характеризира се съчетаното използване на средства без смъртоносен и такива със смъртоносен ефект. Представена е зависимостта между съпътстващите загуби, планирането и провеждането на съвместната огнева поддръжка, която пряко влияе на постигането на исканите ефекти в операциите.

Актуалността на темата се провокира от участието на Българската армия в коалиционен формат в операции на НАТО, където при планирането на огневи удари се задава въпросът за очакваните съпътстващи загуби. В много от страните членки на НАТО е възприет определен модел за оценка на съпътстващи загуби и най-вече при нанасяне на огневи удари при провеждането на съвместната огнева поддръжка. До 2010 г. съществуват няколко модела за оценка за съпътстващите загуби при нанасяне на огневи удари, предимно в армиите на САЩ, Великобритания, Германия и др.

В доклада се разглежда същността на моделите за работа, като оценката следва да подпомага командирите да преценят риска срещу военната необходимост и пропорционалността за използване на сила в процеса на вземане на решение. При това резултатите от оценката следва да станат средство за командващия на съвместните сили за спазване на принципите на международното право. Освен това оценката следва да бъде баланс между наука и изкуство, която показва най-добрия резултат за потенциални загуби на съпътстващи обекти.

Не само резултатите от модела за оценка на съпътстващите загуби трябва да са единствените данни при вземането на решение, а така също целите на операцията, правото, правилата за бойно поведение, характеристиките на целите, рискът за собствените войски и стратегическият риск са други фактори, които допринасят за вземането на решение.

Специфичните правила за бойно поведение, приети за дадена операция от военното командване на НАТО, определят праговете за допустими съпътстващи загуби. Моделът за оценка на съпътстващите загуби следва да дава възможност да бъде използван постоянно по всички нива на командване, да поддържа общи стандарти и да осигурява командирите и щабовете с обща процедура при вземането на решения.

Моделът за оценка на съпътстващите загуби трябва да е гъвкав за прилагане по време на важните моменти от операцията и да бъде предназначена за обучение на

анализаторите, които бързо да изготвят прогнозна оценка на съпътстващите загуби и да я представят на командващия.

Прогнозната оценка на съпътстващите загуби не би следвало да има за цел да забрани на командващия да въздейства по важните цели, най-вече критичните по фактора време със собствените средства за поразяване на съвместните сили. Тя следва да усъвършенства способите за повишаване на ефективността на съвместната операция и да бъде в съответствие с обичайното международно право. Използваните модели за прогнозна оценка на съпътстващите загуби не трябва да отчитат техническите грешки на артилерийските системи, авиационното и корабното ракетно-артилерийско въоръжение, грешките при попаденията на разрывите или измененията в начина за поразяване на целите. При тази оценка следва да се приема допускането, че оръжейните системи ще функционират както са конструирани и ще поразяват целите за постигане на желания ефект.

Изводи:

1. Във всеки един въоръжен конфликт страните участнички се стремят да постигнат своите цели и желано крайно състояние, чрез нанасяне на определени загуби на противостоящият противник. Отчитането на степените на нанасяните загуби позволява на всяка една от страните да използва необходимата (премерена) сила, с която от една страна да постигне успех в боя и от друга да не нарушава и спазва законите на международното хуманитарно право.

2. За да има определена съвместимост в работата на щаба на националните съвместни сили, компонентните командвания и тактическите формирования, в техния състав следва да се възприеме определен модел за прогнозна оценка на съпътстващите загуби във всяко звено при въздействие по всяка цел, който метод да е съвместим с използваните от останалите страни членки на НАТО.

3. При въздействие по цел, модела за оценка на съпътстващите загуби трябва да отчита особеностите на обстановката на заобикалящата среда, вида и ефектите на боеприпасите в различните климатични области, характеристиката на целите за въздействие и международното право с цел да не се допускат съпътстващи загуби. Задълбоченото планиране на съвместната огневата поддръжка и ефектите дава възможност за съобразяване и минимизиране на съпътстващите загуби.

1.2.8. Научният доклад „Системата на НАТО за отговор на кризи”, Международна научна конференция в Р. Румъния, Международен научен форум „Greener and safer energetic and ballistic systems “ – 26-27.05.2016 год. организиран от Военно техническата академия на Румънските въоръжени сили в Букурещ. Работен език – английски, обем 10 стр.

Автори: Велико П. Петров, Калоян А. Илиев

Проблемите на сигурността са едни от най-важните в съвременния свят. Кризите като обществено явление пряко или косвено са свързани с необходимост от защита на стабилността и сигурността на отделна държава или няколко държави обединени в съюз. В доклада се разглежда системата на НАТО за отговор на кризи. Акцентира се върху изграждането и развитието на възможности за управление на кризи. Управлението на кризи е една от основните задачи за сигурност на НАТО и включва военни и невоенни мерки за справяне с целия спектър от кризи – преди, по време и след конфликти.

Операциите в отговор на кризи са многофункционални операции, които обхващат политически, военни и граждански дейности, инициирани и изпълнявани в съответствие с международното право, включително международното хуманитарно право; допринасящи за превенция и разрешаване на конфликти и управление на кризи, или обслужващи хуманитарни цели, в съответствие с декларираните от Алианса цели

От изложеното в доклада произтичат следните по-важни изводи:

1) Управлението на кризи и реагирането при бедствия е една от фундаменталните задачи по сигурността на НАТО и ролята и излиза извън рамката на военните операции и включва операции в отговор на кризи и бедствия, насочени към превенция и защита от природни и техногенни бедствия. Отчитайки, че въоръжените сили не са в състояние самостоятелно да разрешат всяка криза или да осигурят възстановяване след бедствие, се акцентира върху прилагането на всеобхватен подход към управлението на кризи. Командната структура на НАТО и обединените съюзнически сили могат да осигурят незаменим принос към операциите в отговор на кризи, независимо дали са под командването на НАТО или под контрола на ООН, силите на ЕС (EUFOR) или ОССЕ.

2) За да стане Националната система за управление на кризи реална съвкупност от способности за гарантиране сигурността на страната е необходимо на първо място тя да бъде поставена на единни нормативни основи, съобразени с националните особености и в посока адаптиране към NCRS.

3) Действащият Закон за защита при бедствия в Република България е приложим при справяне с бедствия, аварии, катастрофи и инциденти, но той не обхваща проблемите на управлението на кризи, свързани с военно напрежение, военно-политически и военни конфликти, социални конфликти, външно политически кризи, масово нарушаване на обществения ред или значими прояви на организирана престъпност. В резултат, не съществува единна синхронизирана система за управление на кризи от военнополитически и международен характер, в които се изисква национално решение по смисъла на договори и инициативи, по които Р. България е страна.

4) За управление на кризи от различен характер в Република България можем да обобщим следното:

– като структурни единици и органи за управление в национален формат съществуват необходимите елементи и системи, но има какво да се желае в сферата на изграждането на единни правила, процеси и процедури в цялата система за управление на кризи. Причина за това е липсата на Закон за управление при кризи, който е необходимо да се приеме и да регламентира (структура на системата, отговорности на различните държавни органи и частни субекти, изисквания за обучение и подготовка за управление при кризи на органи на държавната и местна власт, административни наказания за неизпълнение на отговорностите);

– страната ни следва да изгражда националното законодателство в съответствие с европейското.

5) Във връзка с изискването страните-членки на Алианса да хармонизират националните си системи за управление на кризи към системата за отговор на кризи на НАТО с цел осигуряване на оперативна съвместимост с принципите и процедурите, залегнали в нея, във функциониращия в Р. България Център за изследване, изграждане и усъвършенстване способности на НАТО за управление на кризи и реагиране при бедствия се извършва анализ, извеждат се изводи и възможни решения и предложения за механизми за адаптирането ѝ на национално ниво, съобразявайки се с националните особености.

1.2.9. Научният доклад „Анализ на съпътстващите загуби в съвременните конфликти“, Международна научна конференция в Р. Румъния, Международен научен форум „Greener and safer energetic and ballistic systems “ – 26-27.05.2016 год. организиран от Военно техническата академия на Румънските въоръжени сили в Букурещ. Работен език – английски, обем 10 стр.

Автори: Калоян А. Илиев, Велико П. Петров

Съпътстващите загуби са такива загуби, които противника получава в резултата на поразяването на военни цели. Най-често тези загуби са извън плановете за поразяване на военните цели. Получаването на такива загуби е много чувствителен момент от провеждането на съвместната огнева поддръжка и пряко влияе върху характера и целите на операцията. Ето защо в много от съвременните армии в света, които имат способности да поддържат, ръководят и провеждат операции от всякакъв характер, основният стремеж е да не се нанасят огневи удари по военни цели, при което могат да се получат високи нива на съпътстващи загуби. В доклада са разгледани и класифицирани загубите, които са нанасяни на противника. Всяка една държава, която участва в даден военен конфликт има определени степени за отчитане на нанасяните загуби на противостоящия противник. В зависимост от провежданата операция, състава и задачите на противостоящия противник нанасяните загуби могат да се класифицират като: допустими; критични; недопустими; съпътстващи загуби; в инфраструктура.

Характерът на съвременните динамични и високоманеврени бойни действия налага командирите да вземат решения при дефицит на време и на остър недостиг на необходими сили и средства за изпълнение на задачите. Направените анализи и изследвания показват, че нивото на загубите през различните военни конфликти и през годините на провеждането на операциите е различно, но непрекъснато бележи тенденция към намаляване на нивата им. Голямо значение за нивото на загубите оказва и степента на развитие на обществата и тяхната чувствителност към получаването на загуби в хора, военна техника, икономическа и друга инфраструктура.

В доклада е разгледан т. нар. подход, основаващ се на ефектите. Това налага интегриране на нови инструменти в процеса на оперативно планиране, какъвто е подхода за планиране на операциите, базиран на ефекта. Той е нов начин на военно мислене, който се базира на доказани процедури в процеса на оперативно планиране и същевременно е преосмисляне използването на военна сила и адаптирането ѝ към новите предизвикателства, координация на военното разбиране с другите „елементи на мощ“, с цел постигане на желан краен резултат.

В много съвременни армии се създават специализирани органи, които имат за задача да координират ефективността на използваните боеприпаси в системата на съвместната огнева поддръжка и определят статута на поразяваните обекти. Най-често тези органи от своя състав създават работни подгрупи, които имат за основна задача избора на огневото средство за въздействие, ефекта от неговото използване и определяне на очакваните и получените съпътстващи загуби.

От изложеното в доклада произтичат следните по-важни изводи:

1) Недопускането на съпътстващи загуби или тяхното минимизиране до допустимо ниво създава условия да се поддържа бойния ритъм на операцията. При допускане на съпътстващи загуби над определено ниво може да доведе вместо до желани (искани) ефекти до нежелани такива и те да доведат до негативно въздействие върху хода на операцията и/или желаното крайно състояние.

2) Анализът на операциите, базирани на ефекта показва, че те се основават на комплексния подход за планиране, ръководене и отчитане. Целта на планирането на такива операции, е да съдейства на командирите и щабовете при осигуряването на прецизно управление на операцията, което позволява своевременно въздействие и прецизен контрол. По този начин могат да се избегнат неблагоприятните ефекти в хода на операцията като загуби, нанасяни на цивилно население и инфраструктура, както и на собствени войски от „приятелски огън“.

3) Необходимо е създаване на определена структура в щабовете на съвместното командване на силите и компонентните командвания, която да решава проблемите за

координиране ефективността на използваните боеприпаси и да дава информация на командващия на съвместните сили за необходимата информация за вземане на решение.

4) При разглеждане на съпътстващите загуби е необходимо да се имат предвид защитените уязвими невоенни обекти (съпътстващи обекти), целите с двойно използване и живите щитове.

1.2.10. Научният доклад „ИДИС/ИДИЛ в “Интернет” – политическо и военно оръжие“, Международна научна конференция в Р. Румъния, Международен научен форум „Greener and safer energetic and ballistic systems “ – 26-27.05.2016 год. организиран от Военно техническата академия на Румънските въоръжени сили в Букурещ. Работен език – английски, обем 10 стр.

Автори: Боян В. Александров, Велико П. Петров.

Доклада разглежда промените в информационната среда, а също и сблъсъка на идеи и различни гледни точки, което води до нови аспекти в развитието и еволюцията на тероризма. „Интернет“ пространството става все по-честа арена на битки за спечелване на „сърцата и умовете“ на хората и за отправяне на призови за дадена кауза от терористичните организации и включително от „Ислямска държава“. Лидерите на „Ислямска държава“ разбират това и създават най-различни форми на пропаганда, използвайки интернет „мрежата“, като политическо и военно оръжие.

От изложеното в доклада произтичат следните изводи:

1) Съвременните технологии позволяват на Ислямска държава да се възползват от новите информационни средства за постигане на своите стратегии. Информационните технологии разкриват много повече възможности за реализацията на пропагандни цели по един ефективен начин.

2) Дългосрочната стратегия и следенето на активността на организацията в Интернет се превръщат във все по-важен компонент на политиката за превенция. Все по-често Ислямска държава ще се стреми да компенсира своите недостатъци във военно отношение като използва оптимално възможностите, които предоставя Интернет за пропаганда и психологическа война – политическо и военно оръжие.

3) В съвременните конфликти информацията е от изключително важно значение и лидерите и стратезите на Ислямска държава са напълно наясно с това. Стратегията, която Ислямска държава следва, е създаване на подходящ информационен материал, бързото му качване в Интернет, копиране на (част) от съдържанието от масовите медии, всяване на страх или възмущение в противниковото общество, което, от своя страна, упражнява натиск върху правителството си в дългосрочен план. Така, с малко усилия и ресурси, Ислямска държава постига мултиплициращ ефект, поставяйки противниците си в неудобната позиция да опровергават или да обясняват ситуацията.

4) Ислямска държава отдава важно значение на използването на разнообразни средства и създава различни информационни материали необходими за информационната война, която води. Тя създава, редактира, моделира и директно разпространява своите информационни послания и по този начин постига радикализация, разпространение на мотиви и привличане на внимание.

5) Може да се каже, че най-добрата стратегия за преодоляване на заплахата от „Ислямска държава“ не може да се ограничи само до военния фактор. Тя трябва да посочи основните причини, също както и идеологическите и медийните стратегии. Интернет стратегията на Ислямска държава и набирането на бойци продължава да се разпространява до всички краища на света, във връзка с повишаването на ислямофобията. С разбирането на ролята на списанието Dabiq и стратегическо използване на местни и западни медии от Ислямска държава ѝ дава предимство, получаване на една крачка напред от тази насилствена организация става възможно.

1.2.11. Научният доклад „Съвременни заплахи за националната сигурност от военен характер”, Научна конференция с международно участие 2016 „Облачните структури и защитата на информацията”, Сборник научни трудове на факултет „А, ПВО и КИС” при НВУ „В. Левски”, Шумен, 2016 г., ISBN 978-954-9681-73-4, обем 10 стр.

Автори: Калоян А. Илиев, Велико П. Петров

В доклада са разгледани съвременните заплахи за националната сигурност от военен характер. В синтезиран вид е дадено определение на термина „защита на националната сигурност”, а именно това е комплекс от дейности за придобиване на информация за реални и потенциални заплахи за сигурността на страната и организиране на противодействие за тяхното неутрализиране. Нейната основна цел е постигане на стратегическо превъзходство над източниците на заплахите чрез тяхната постоянна оценка и прилагане на адекватни мерки. Разгледани са и процесите на глобализация, които влияят нееднозначно върху формирането на различните аспекти на средата на сигурност.

Военните аспекти на средата на сигурност придобиват нови измерения вследствие на политическите промени в света и в Европа. Приоритетно значение за гарантирането на националната сигурност има членството на страната ни в НАТО и в ЕС, както и активното и участие в международното сътрудничество. Разгледани са факторите които оказват влияние във вътрешен план за националната сигурност на България, както и са дадени начините за подържане на стабилна средата за сигурност.

От изложеното в доклада произтичат следните изводи:

1) Съществените и динамични промени в стратегическата среда на сигурност изискват адаптиране и трансформиране на системите за сигурност и отбрана към реалната глобална и регионална обстановка.

2) Членството на Република България в НАТО и ЕС и конструктивното участие в многостранни формати на регионално сътрудничество и развитие на добросъседски двустранни отношения на базата на реализация и защита на националните ни интереси са определящи за националната сигурност и отбраната на страната.

3) Тенденциите в стратегическата среда на сигурност показват, че и в бъдеще е възможно да възникват конфликти и кризисни ситуации, което налага рисковете и заплахите за националната сигурност и отбраната на Република България да бъдат неутрализирани, включително извън територията на страната. Това поставя изисквания към въоръжените сили за приоритетно изграждане и развитие на способности за участие в мисии и операции на НАТО, ЕС, ООН, ОССЕ и други международни организации, както и за тяхното хармонизиране с гражданските и обществените усилия и нагласи.

4) Военностратегическата среда продължава да се развива и влияе от непредвидимите и динамични политически, икономически, социални, научно-технологични и военни процеси. Възможните бъдещи кризи и конфликти се очаква да бъдат по-сложни и трудни за прогнозиране и управление. Това изисква гъвкаво и адекватно развитие на политиката, организацията и планирането на отбраната, на доктриналните документи, концепциите и планове за операции и преди всичко на отбранителните способности, на бъдещата структура и системата за ръководство, командване и управление на въоръжените сили.

1.2.12. Научният доклад „“Радикален ислям” – източник и носител на рискове и заплахи за националната и военната сигурност на Република България”, Научна конференция с международно участие „Отбранителни технологии“ Шумен, България 2016, сборник научни трудове, Издателски комплекс на НВУ „В.

Левски“ – факултет „А, ПВО и КИС“, ISSN 2367-7902, Работен език – английски и български, обем 7 стр.

Автори: Боян В. Александров, Велико П. Петров.

Доклада има за цел да се направи анализ на разпространението на радикален ислям, да се анализират термините „ислям - тероризъм“, да се направи опит за посочване на причините за възникване на радикален ислям в България.

И все пак не религията убива – убиват хората, когато омразата измести основата на всяка една религия – любовта и търпението. Хората не се раждат убийци или терористи – те се създават.

От изложеното в доклада произтичат следните изводи:

1) По-голяма част от обществото не прави разлика между ислям и радикален ислям.

2) Към настоящия момент в България няма сериозна опасност от развитието на радикален ислям и ислямски тероризъм и това е така, защото по-голямата част от мюсюлманското ни общество изповядва традиционен ислям, който отхвърля и не приема радикализма.

3) Факт е, че сред част от изповядващите исляма като ромите мюсюлмани и някои българо-мохамедани - социалното неравенство, бедността, социалната изолация и други помагат за насаждането на радикални течения в страната. Именно тези рискови региони и уязвими места, държавата трябва внимателно и постоянно да наблюдава и да ангажира своите агенции занимаващи се с проблемите на сигурността, за да се предотврати развитието на радикалния ислям и превръщането му в ислямски тероризъм, зад чиято религиозна насоченост се крият политически борби.

1.2.13. Научният доклад „„Допустими загуби“ фактор в съвременните воени конфликти“, Научна конференция с международно участие „Отбранителни технологии“ Шумен, България 2016, сборник научни трудове, Издателски комплекс на НВУ „В. Левски“ – факултет „А, ПВО и КИС“, ISSN 2367-7902, Работен език – английски и български, обем 7 стр.

Автори: Калоян А. Илиев, Велико П. Петров

В доклада се разглеждат военните операции в настоящия момент и тези, проведени през последните години. Анализът на същите показва, че е необходимо постоянно изменение в целите, задачите, структурата и организацията на съвременните армии. В съвременната среда на сигурност по-голяма част от операциите са съвместни по своята същност. Това е така поради естеството на съвременните заплахи и необходимостта от справяне с тях, което не е възможно да се постигне чрез използване на способностите само на един вид въоръжени сили.

Разгледани са и е направен анализ /сравнение/ на загиналите цивилни граждани в тези конфликти. Всяка една държава, която участва в даден военен конфликт има определени степени за отчитане на нанасяните загуби на противостоящия противник. Това на преден план извежда проблема за съчетаване на използването на средства без смъртоносен ефект и такива със смъртоносен ефект. Изведени са и са класифицирани нанасяните загуби в даден въоръжен конфликт.

Разгледан е и т.н. „цивилизационен“ фактор при воденето на операциите. Под това понятие се разбира отношението на дадената държава към ценностите на човешкия живот, което се обуславя от една страна с историческите, културните и религиозните традиции, нивото на живот на населението, формата на политическото устройство на всяка държава и господстващата идеология, и от друга страна – нивото на развитие на демокрацията и демократичните институции. Голямо значение за нивото на загубите оказва и степента на развитие на обществата и тяхната чувствителност към

получаването на загуби в хора, военна техника, икономическа и друга инфраструктура. В условията на действие на „цивилизационния фактор“ борбата между страните в конфликта се свежда до това, кой по-бързо ще нанесе недопустими загуби на противника.

От изложеното в доклада произтичат следните изводи:

1) В зависимост от провежданата операция, състава и задачите на противостоящия противник, нанасяните загуби могат да се класифицират като: допустими, критични, недопустими, съпътстващи загуби, в инфраструктура.

2) Съвременните цивилизовани държави и армии, приемат т.н. „неприемливи загуби“, като ключов параметър, чрез който се определя необходимия състав на силите в ответния удар и съотношението на силите на страните за постигане целите на операцията.

3) При военен конфликт между държави или коалиции от държави, нивото на загубите може да играе съществена роля за постигане на желаното крайно състояние. Колкото повече дадена държава допуска високо ниво на допустими и недопустими загуби в хора, техника и инфраструктура, толкова по-труден е печелившият военен изход от кризата.

1.3. Участие в екипи за разработване на регламентиращи документи или проекти

1.3.1. Участие национални проекти, както следва:

- BG051PO001-4.3.04-0016 „Нови възможности за учене през целия живот чрез модернизация на Център за дистанционно обучение към Национален военен университет „Васил Левски“;

- BG051PO001-3.1.07 – 0011 „Актуализиране на учебните програми в НВУ „В. Левски“ гр. Велико Търново в съответствие с изискванията на пазара на труда;

- Проект BG 051 PO001-3.1.08-0024 „Усъвършенстване на системите за управление на НВУ „В. Левски“.

1.3.2. Участие в проекти на Министерство на отбраната на Република България (участие в разработването на регламентиращи документи), както следва:

- Методика за извършване на оперативно-тактически разчети при планиране на огневата поддръжка, заповед на Н-кът на ГЩ на БА № 38/26.01.2007 г.

- Ръководство за използване на артилерийските предни наблюдателни групи, заповед на Н-кът на ГЩ на БА № 38/26.01.2007 г.

- Ръководство за използване на полевата артилерия – артилерийски дивизион, заповед на Н-кът на ГЩ на БА №131/21.04.2008 г.

- Процедури по стрелба в полевата артилерия (артилерийски дивизион, батарея, взвод), заповед на Н-кът на ГЩ на БА № 31/25.01.2009 г.

- Процедури по управление на огъня в полевата артилерия (артилерийски дивизион, батарея, взвод, заповед на Н-кът на ГЩ на БА № 31/25.01.2009 г.

- Курс за подготовка на формированията от полевата артилерия, заповед на Министъра на отбраната № Р-35/03.02.2011 г.

1.3.3. Участие в университетски проект, както следва:

- Разработване на учебно-практическа мина за многократно използване и стрелба на скъсени дистанции за обучение на минохвъргачните разчети.

2. Учебници, учебни пособия и доклади по други направления - 9.1. „Национална сигурност“:

2.1. Учебник (електронен) за дистанционно обучение „Правни аспекти на информационната сигурност“ Шумен, 2013 г., ISBN 978-954-753-135-2, обем 150 стр.

Учебникът за дистанционно обучение е разработено от полк. доц. д-р инж. Велико Панчев Петров по проект BG051PO001-4.3.04-0016. “Нови възможности за учене през целия живот чрез модернизация на Център за дистанционно обучение към НВУ „Васил Левски”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейски социален фонд.

В учебника основно внимание се обръща на съдържанието на информационната сфера – сферата на разпространение на информацията и правното регулиране на обществените отношения, които възникват в тази област и се разглеждат особеностите на обектите на информационните права – различни видове и форми на представяне на информацията, информационни технологии и средства за тяхното осигуряване, информационната сигурност. Това издание на учебника е придружено от голям брой нормативни правни актове, които съставляват информационното законодателство и са източници на информационни права в областта на информационната сигурност.

Информационното право като правен отрасъл има предмет на правно регулиране – информационни отношения и техните принципи, ясно ограничено приложното поле на правната норма – информационната сфера.

Учебникът „Правни аспекти на информационната сигурност“ може да се ползва от всички, които се интересуват от проблемите на правното регулиране на обществените отношения възникващи в областта на информационната сигурност.

Използването на юридическа терминология е съобразено със степента на правни познания на студентите, изучаващи правните аспекти на информационната сигурност като по този начин материалът е представен в достъпна за тях форма.

В съдържателен план учебникът се състои от предговор и единадесет логически обвързани теми по въпросите на правните аспекти на информационната сигурност.

В тема първа „Информацията като обект на правото” достъпно и разбираемо е изяснено съдържанието на понятието „информация” и е разгледана нейната нарастваща роля във всички сфери на човешката дейност. Изяснени са особеностите на правния статус на информацията.

В тема втора „Понятие, цел, структура и методи на правното осигуряване на информационната сигурност” е изяснено понятието „информационна сигурност”, посочени са основните заплахи и са разгледани методите за нейното гарантиране. Представен е комплексът от мерки за усъвършенстване гаранциите за осигуряване на информационната сигурност, като е формирана солидна правна база в страната.

В тема трета „Правни аспекти на информационните и комуникационни технологии” е обоснована необходимостта от правно регулиране на обществените отношения, свързани с използването на ИКТ. Разгледани са особеностите на правното регулиране в мрежата на Интернет.

В тема четвърта „Българското законодателство за достъп до обществена информация.” се разглежда едно от неотменимите права на всеки член на обществото, а именно правото за достъп до информация. Разгледана е обстойно международната уредба и законодателството на Р. България по отношение на достъпа до обществена информация.

В тема пета „Правни аспекти на електронните съобщения в Европейския съюз и Република България” се разглежда политиката в областта на електронните съобщения, която в настоящия момент е в ядрото на икономическата политика на ЕС и е проследено развитието на правната и регулаторна рамка на Р. България в тази област. Разгледан е процесът на либерализация на пазара на електронните съобщения в ЕС и този в България, който изисква усъвършенстване на регулаторната рамка в сектора и

предприемане на следващи стъпки за реализиране на допълнителни ползи от либерализацията за потребителите.

В тема шеста „Правни аспекти на електронната търговия” е изяснено, че електронната търговия е инструмент с огромен потенциал за преустройство и подобряване на конкурентоспособността на Европейската икономика и Европейския вътрешен пазар, а също, че тя е бизнесът на бъдещето, поради бързото развитие на високите технологии и масовото разпространение на Интернет в световен мащаб.

В тема седма „Правни аспекти на електронните изявления, електронните документи и електронните подписи” е изяснена правната същност и нормативната уредба на електронните изявления, електронните документи и електронните подписи. Посочено е, че електронният подпис е средство, чието откритие представлява своеобразен връх в развитието на информационните технологии.

В тема осма „Правни аспекти на електронното управление” е представена същността на електронното управление, което представлява трансформация на държавните структури чрез използването на ИКТ, насочена изцяло към потребителите. Нормативната база на електронното управление в България представлява комплекс от непротиворечиви, взаимно допълващи се и изчерпателни документи.

В тема девета „Право на интелектуалната собственост. Авторско право върху софтуерни продукти” е изяснена правната регламентация и защитата на интелектуални продукти като софтуера, компютърните програми и базите данни.

В тема десета „Правни аспекти на защитата на личните данни” е посочена необходимостта от специфичната правна уредба, която да защити основните човешки права на неприкосновеност на личния живот и свобода и тайна на кореспонденцията, без да се ограничава свободното движение и достъп до информация. Посочени са основни моменти от предстоящата реформа на Европейския съюз на защитата на данните, с която се цели изграждането на съвременна, стабилна, съгласувана и цялостна правна рамка за защита на данните.

В тема единадесета „Компютърни престъпления” е изяснена същността на компютърната престъпност, като нов проблем за криминологията. Разгледано е състоянието на правната уредба за компютърните престъпления в ЕС и у нас. Извършителите на закононарушенията трябва да се наказват, а действията на правоохраняващите и правоприлагащи органи е необходимо да имат достатъчно възпиращ ефект.

2.2. Учебно пособие „Административно право и административен процес“, Шумен, 2016 г., ISBN 978-954-9681-71-0, обем 357 стр.

Учебното пособие е разработено от полк. доц. д-р инж. Велико Панчев Петров и е предназначено за обучение на студенти в образователно-квалификационна степен „бакалавър”, редовно и задочно обучение и в образователно-квалификационна степен „магистър” задочно обучение по специалността „Административна и информационна сигурност” по учебна дисциплина „Административно право и административен процес”. В него е изложен по достъпен начин учебният материал и ще спомогне за по-доброто теоретично изясняване и усвояване на проблемите на административното право и административния процес в условията на съвременна България.

Предложената структура на пособието осигурява възможност за самостоятелна подготовка на обучаемите. Освен това пособието може да се използва и от други, които се интересуват от проблемите на административното право и административния процес.

В основата на това пособие са използвани материали от учени като проф. Иван Дерменджиев, проф. Димитър Костов и проф. Дончо Хрусанов, които са утвърдени имена в областта на административното право и административния процес и са

дългогодишни преподаватели в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Освен тях може да се спомене и най-големия ни жив специалист по административно право проф. Добри Димитров.

Учебното пособие обхваща въпросите от две относително самостоятелни глави „Административно право“ и „Административен процес“, всяка една, от които третира основни въпроси от дисциплината. Съдържанието на главите е съобразено с новите научни разработки и изследвания в тази област, а тематиката е разработена на базата на действащата нормативна уредба към 01.03.2016 г. в Република България.

В глава първа „Административно право“ се разглежда комплекса от правни норми, които засягат организацията, структурата и положението на администрацията, като важна част на апарата на държавата, използван активно за решаване задачите на съвременното. Административно правната наука изучава и нормите, които уреждат дейността на държавната администрация в цялата нейна сложност и многообразие.

В глава втора „Административен процес“ се изучават основните положения по българското административно процесуално право, каквото е то по-сега действащото законодателство. Последователно се изясняват основните въпроси от общата част на административния процес – понятие, характерни черти, правна уредба, принципи, структура, етапи, участници, доказателства и доказателствени средства. В специалната част на административния процес са включени отделните производства по т. нар. „обща клауза“ на българския административен процес за издаване на индивидуалните административни актове и за реализиране на административнонаказателната отговорност, така както те са уредени в Административно процесуалният кодекс и Закона за административните нарушения и наказания.

Държавното управление на съвременния етап е неразривно свързано с търсенето и прилагането на най-ефективни форми и методи за неговото законосъобразно и правилно осъществяване. В тази връзка значителна роля играе процесуалното административно право. Административният процес в последните години става все по-актуален и намира все по-голямо приложение в ежедневната практика както на органите на управление и тяхната администрация, така и на съдебните органи. Ролята му за защита правата и законните интереси на гражданите и техните организации непрекъснато нараства.

2.3. Учебно-методически комплект за дистанционно обучение по Правни аспекти на информационната сигурност, Шумен, 2013 г., Справка за валидиране №21/ 05.09.2013 г.

Учебно-методическият комплект е разработен от полк. доц. д-р инж. Велико Панчев Петров по проект BG051PO001-4.3.04-0016. “Нови възможности за учене през целия живот чрез модернизация на Център за дистанционно обучение към НВУ „Васил Левски“.

Основни елементи, представени на отделни файлове включени в УМК са:

- Учебна програма;
- Информация за преподавателския екип – звание, степен и име на преподавателя на дисциплината; адрес на електронната служебна поща; служебен телефон;
- Методически указания – форми на текущ контрол – тест; реферат; задачи; казуси; форми за провеждане на семестриалния изпит;
- Въпросник с препоръчителна литература;
- Въпроси за самоподготовка по всяка тема от учебната програма;
- Тест – затворен тип за множествен избор, включващ 50 въпроса. Всеки въпрос е с четири отговора, от които един верен. Тестът е съобразен със съдържанието на учебника;

- Списък с темите за рефератите и изискванията на преподавателя за тяхното разработване;
- Учебник.

2.4. Научният доклад „Компютърни престъпления”, Научна сесия 2010, Сборник научни трудове - част I на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” при НВУ „В. Левски”, Шумен, 2010 г., ISSN 1313-7433, обем 8 стр.

Автори: Велико П. Петров, Станчо Г. Станчев, Пламен В. Панчев

В доклада се разглеждат компютърните престъпления, които надхвърлят границите на икономическата престъпност и засягат все по-широк кръг обществени отношения в сферата на държавното управление, административните услуги, здравеопазването, транспорта и др. Бързото развитие на Интернет като глобална информационна и комуникационна среда също поставя редица сериозни проблеми пред наказателната политика на отделните държави. Информационните технологии се превръщат в средство за осъществяване на престъпна дейност от организирани групи и в сериозен фактор от гледна точка на националната и международната сигурност. В доклада се разглежда правната уредба на компютърните престъпления в ЕС и в Република България. Превенцията на компютърни престъпления е в следните насоки:

- 1) *Лично*: чрез инсталиране на антивирусен и firewall софтуер. Използването на базови мерки за защита спасява над 80% от атаки на аматьори и вируси;
- 2) *Корпоративно*: назначаване на служител по сигурността на информацията и създаване и изпълняване на политики за сигурност;
- 3) *Национално*: със създаване на денонощни 24/7 центрове за подпомагане на държавните структури за обработка на компютърни нарушения;
- 4) *Законодателно*: с приемане на закони за противодействие на компютърните престъпления;
- 5) *Международно*: участие в международни спогодби - *Cybercrime Convention* приета на 23.XI.2001 г. в Будапеща.

Обвързването на глобалната мрежа с правото е един неминуем етап от човешкото развитие. Необходимо е законодателство, чрез което да се ограничи компютърната престъпност. Според някои автори дори ще се обособи един нов правен отрасъл наречен Право на Интернет. Това безспорно е нужно, защото Мрежата се превръща в част от ежедневието на обществото.

2.5. Научният доклад „Кибертероризъм”, Научна сесия 2010, Сборник научни трудове - част I на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” при НВУ „В. Левски”, Шумен, 2010 г., ISBN-1313-7433, обем 8 стр.

Автори: Петров В. П., Станчев С. Г., Панчев П. В.

Кибертероризъм е преднамерена, политически мотивирана атака срещу компютърни системи, компютърни програми или данни, създаваща опасност за гибел на хора, разрушения и причиняване на имуществени загуби.

В доклада са разгледани основните обекти, способите, принципите и средствата, които кибертерористите използват. Посочени са факторите определящи опасността от разрастване и се разкрива сферата на приложение на кибертероризма. Систематизирана е същността на кибертероризма като реално обществено опасно явление, съпроводено с използването на не по-малко насилие, отколкото при другите видове тероризъм.

Сферата на приложение на кибертероризма се разширява постоянно. В перспектива определено кибертероризма ще се трансформира в един от основните варианти за осъществяване на терористична дейност. При това негова съществена особеност го прави още по-опасен за обществото – невинаги кибертерористите могат да

бъдат в състояние да спрат вече предизвикан от тях процес, от който биха могли да произтекат големи щети.

2.6. Научният доклад „Международна и национална правна рамка на борбата с кибертероризма”, Сборник научни трудове от научна конференция “Проблеми на информационната сигурност през XXI век”, Шумен 2011, Издателски комплекс на НВУ “В. Левски” – Факултет “Артилерия, ПВО и КИС”, Шумен, 2011 г., ISBN 978-954-9681-49-9, обем 12 стр.

Автори: Петров В. П., Станчев С. Г.

Този доклад разглежда международни и национални правни норми в сферата на противодействие на кибертероризма. В изложението се акцентира на сътрудничеството между държавите и международните организации за изграждане на адекватни способности срещу новите заплахи за сигурността на трансатлантическата общност.

Актуалността на темата е определена от необходимостта за синхронизиране на европейските и международните органи, за привеждане в действие на реални механизми за ограничаване и намаляване на киберпрестъпленията. От изложеното в доклада произтичат следните изводи:

1) Кибертероризмът е реално обществено опасно явление, съпроводено с използването на не по-малко насилие, отколкото при другите видове тероризъм. Той е още по-опасен за обществото, защото невинаги кибертерористите могат да бъдат в състояние да спрат вече предизвикан от тях процес, от който биха могли да произтекат големи щети.

2) В обозримо бъдеще кибертероризма ще остане основният проблем за сигурността на трансатлантическата общност. Използването на интернет от терористичните организации и групи показват, че по същество може да се говори за възникване и развитие на ново бойно поле на борбата срещу тероризма – глобалната информационна мрежа.

3) За да се борят ефективно срещу различните терористични групи и организираната престъпност държавите-членки на Европейския съюз трябва да си сътрудничат и да синхронизират техните правни системи. Трябва да се подпомагат нашите, европейските и въобще всички международни органи в борбата им с кибертероризма, а и с другите престъпления, тъй като не е важно колко конвенции и закони ще бъдат приети, ако те не се прилагат и не бъдат приведени в действие реални механизми за ограничаване и намаляване на престъпленията.

4) Българският законодател е длъжник на антитерористичната борба с кибертероризма, което налага необходимостта да се предвидят конкретни текстове, преследващи тази нова форма на тероризъм. Сближаването на нашето законодателство с това на страните от Европа може да послужи като допълнително сериозно основание за криминализацията на посочените деяния и в България. Промените в Наказателния кодекс ще увеличат капацитета на правораздавателните органи за противодействие на посочените престъпления и ще спомогнат за ограничаване и контролиране на престъпната дейност на кибертерористите.

2.7. Научният доклад „Законодателна уредба за конфликта на интереси в местната власт и проблеми при нейното прилагане”, Научна сесия 2011, Сборник научни трудове - част I на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” при НВУ „В. Левски”, Шумен, 2011 г., ISSN 1313-7433, обем 8 стр.

Автор: Велико П. Петров

В доклада се разглежда въпроса за конфликт на интереси, като форма на корупция. Конфликт на интереси - възниква, когато лице, заемащо публична длъжност,

има частен интерес, който може да повлияе върху безпристрастното и обективно изпълнение на правомощията или задълженията по служба.

Разглежда се състоянието на правната уредба по отношение на конфликта на интереси в Република България. Действащият Закон за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси (ЗПУКИ) регламентира конфликтите в държавния апарат. Той е изцяло нов закон в сферата за управление на конфликта на интереси чрез правни способности. В приложното му поле попадат само актовете и действията на лица, които заемат публична длъжност и упражняват държавна власт.

Местната власт е най-близо до гражданите. Злоупотребите с обществено положение в малките населени места лесно стават достояние на голям кръг хора, което ги прави общественонетърпими. Тук се разглеждат някои проблеми при прилагане на правната уредба на конфликта на интереси в общините.

Приемането и прилагането на ЗПУКИ влияе върху повишаване ефективността на борбата с корупцията посредством:

- 1) Въвеждането на общо понятие за конфликт на интереси, приложимо за максимално широк кръг лица и случаи;
- 2) Регламентирането на единна система от правни способности за противодействие на конфликта на интереси;
- 3) Създаването на ясна институционална рамка на органите, ангажирани с противодействието на конфликта на интереси;
- 4) Уреждане на процедурите за разкриване, извършване на проверки и търсене на отговорност при конфликт на интереси;
- 5) Отстраняване на несъвършенствата в действащите сега специални закони, уреждащи отделни способности за противодействие на конфликта на интереси.

2.8. Научният доклад „Правни аспекти на защитата на личните данни в страните от Европейския съюз”, Научна конференция 2012 „Защитата на информацията – състояние и перспективи”, Сборник научни трудове на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” при НВУ „В. Левски”, Шумен, 2012 г., ISBN 978-954-9681-49-9, обем 8 стр.

Автор: Велико П. Петров

В доклада се разглежда защитата на личните данни в ЕС, която е сравнително нова тема и се свързва предимно с развитието на информационните технологии, които дават възможност да се обработват бързо огромни бази от данни с лична информация. развитието на информационните и комуникационни технологии налага необходимостта от специфична правна уредба, която да защити основните човешки права на неприкосновеност на личния живот и свобода и тайна на кореспонденцията, без да се ограничава свободното движение и достъп до информация.

От изложеното в доклада произтичат следните изводи:

1) Съществуването на изчерпателна правна уредба не гарантира само по себе си правото на защита на личните данни. Съгласно Директива 95/46/ЕО – основният законодателен акт на ЕС в областта на защитата на данните към днешна дата - начините, по които физическите лица могат да упражняват правото си на защита на данните, не са достатъчно хармонизирани в различните държави-членки. Правомощията на националните органи, отговорни за защитата на личните данни, също не са хармонизирани достатъчно, за да се гарантира съгласуваното и ефективно прилагане на нормите. Това означава, че действителното упражняване на тези права е по-трудно в някои държави-членки в сравнение с други, особено онлайн.

2) Най-важното, което трябва да се знае в днешно време е това, че не трябва да бъдем безразлични, лекомислени и непредпазливи по отношение на себе си, и да не

изключваме възможността, че множеството случаи, на които ежедневно ставаме свидетели за нарушения в областта на информационната неприкосновеност и личните данни, могат да се случат и на нас. Въпросите, свързани с неприкосновеността и защитата на личните данни, често са сред основните теми през последните години. Технологиите напредна с огромно темпо, в резултат, на което се извършват големи промени в начина на използване на личните данни при доставката на стоки и услуги.

3) С реформата на ЕС на защитата на данните се цели изграждането на съвременна, стабилна, съгласувана и цялостна правна рамка за защита на данните за Европейския съюз. Укрепва се основното право на физическите лица на защита на личните данни. Реформата ще бъде от полза преди всичко за физическите лица, тъй като чрез нея техните права на защита на личните данни ще бъдат утвърдени, а доверието им в цифровата среда - засилено. Освен това ще се опрости значително правната среда за предприятията и публичния сектор. Очаква се да се стимулира развитието на цифровата икономика в целия единен пазар на ЕС и извън него в съответствие с целите на стратегията „Европа 2020“ и Програмата в областта на цифровите технологии за Европа.

4) С реформата ще се засили доверието между правоприлагащите органи и ще се улесни обменът на данни между тях и сътрудничество в борбата с тежката престъпност, като същевременно ще гарантира високо ниво на защита за физическите лица.

5) Бързите темпове на технологичните промени и глобализацията коренно промениха начина, по който се събират, правят достъпни, използват и предават все по-голям обем от лични данни. В цифровата среда физическите лица имат правото да упражняват ефективен контрол върху своята лична информация. Защитата на личните данни е основно право в Европа и трябва да бъде защитавано по-съответния начин. Новият регламент на ЕС ще осигури силна защита на основното право на защита на личните данни в целия Европейски съюз, ще подобри функционирането на вътрешния пазар и ще сложи край на сегашната разпокъсаност и скъпоструваща административна тежест.

2.9. Научният доклад „Международно правно сътрудничество между страните от Европейския съюз за противодействие на корупционните престъпления“, Научна конференция 2012 „Защитата на информацията – състояние и перспективи“, Сборник научни трудове на факултет „Артилерия, ПВО и КИС“ при НВУ „В. Левски“, Шумен, 2012 г., ISBN 978-954-9681-49-9, обем 11 стр.

Автор: Велико П. Петров

Корупцията е една от най-сериозните заплахи за съвременното демократично общество. Тя е световно разпространен феномен и нито една държава не е застрахована от пагубното ѝ влияние. Нарастването на общественотоопасните прояви в световен мащаб налага създаването на международни инструменти за противодействието им. Ангажираността на държавите и международните организации се проявява в приемането на актове, съдържащи мерки за борба с престъпността. В доклада се разглежда международно правно сътрудничество между страните от Европейския съюз за противодействие на корупционните престъпления

От изложеното в доклада произтичат следните изводи:

1) Корупцията не е изкоренена в никоя от развитите европейски страни, но и в нито една от тях тя не съставлява такъв обществен проблем, както у нас. Уредбата на корупцията показва, че в наказателния закон (НК на Р.България) сравнително пълно са обхванати основните форми на корупционно поведение. Основателно в него не са регламентирани по-незначителни с оглед на тяхната обществена опасност прояви, борбата с които остава задача на останалото законодателство.

2) Борбата с корупцията в ЕС придобива все повече общностен характер предимно поради доказаната престъпна симбиоза между нея и организираната престъпност, както и поради разрушителното ѝ въздействие върху мерките, свързани с изграждането на пространството на свобода, сигурност и правосъдие. В приетите от ЕС програми и планове за действие за борба с организираната престъпност, тероризма, измамата, прането на пари и други сериозни престъпления, има включен и специален раздел за борба с корупцията.

3) Синхронизиране на националната уредба за корупцията със съответната уредба в страните-членки на ЕС, което ще позволи в бъдеще още по-ефективна борба с нея. При тази синхронизация се предпоставя несъмнената необходимост от защита на обществения интерес, значителна по обем нормативна база и многообразна по характер и съдържание практика. Необходими са усилията и на цялото общество, което трябва да създаде обстановка на непримиримост към това остро антисоциално явление, която е стимул за нравствена борба на присъщият за всеки благороден човек стремеж към законност и морал.

4) Световният опит показва, че дори в страните с развита административна система и контролни механизми корупцията не може да бъде овладяна без съдействието на гражданското общество и независимите средства за масово осведомяване. Ефективното противодействие на корупционните престъпления изисква разширено, бързо и добре функциониращо международно сътрудничество по наказателните дела. По-голямата част от общите и специалните състави за пряка или косвена борба с този вид престъпления, които българският Наказателен кодекс съдържа са ефективни. Същевременно, някои от новите състави са необосновани и неточни или връщат назад наказателното законодателство, поради което следва да се преценират и усъвършенстват.

2.10. Научният доклад „Информацията като обект на правото – понятие, видове и правен статус”, Научна сесия 2012, Сборник научни трудове - част I на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” при НВУ „В. Левски”, Шумен, 2013 г., ISSN 1313-7433, обем 12 стр.

Автори: Петров В. П., Станчев С. Г.

В доклада се разглежда нарастващата роля на информацията във всички сфери на човешката дейност, която изменя облика на съвременното общество, превръщайки го в „информационно общество”. Не би могло да се говори за „информационно общество” без наличието на яснота относно това, що е „информация”. Ето защо са систематизирани, същността, свойствата и основните признаци на термина „информация”. Разкрита е връзката на понятието „информация” с други понятия, като: данни, знания и съобщения. Направена е класификация на видовете информация по различни признаци. Разгледана е необходимостта от законодателно регулиране на информацията и информационните ресурси, чрез правни норми, групирани в отделен отрасъл на правото, какъвто е информационното право.

От изложеното в доклада произтичат следните изводи:

1) Информацията в историята на цивилизацията винаги е играла решаваща роля и е служила като основа за вземане на решения на всички нива и етапи от развитието на обществото и държавата. В историята на общественото развитие можем да определим няколко информационни революции, свързани с драматични промени в производството, обработването и разпространението на информация, която доведе до радикална трансформация на социалните отношения. В резултат на такива трансформации и преобразования обществото придобива ново качество.

2) Разбирането на необходимостта от осмисляне от новите поколения на многовековния човешки опит, глобализацията на обществените отношения и развитието на трансграничните информационни системи в световното информационно пространство, от една страна, дълбоката информатизация на междуличностната комуникация, осъзнаването и използването от хората на информацията в качеството на ресурс, като мощно конкурентно предимство при решаване на търговски, политически и дори военнополитически въпроси, от друга страна, предопределя значението на информацията като жизнено важен ресурс за развитието на всяко едно общество.

3) Възможността информацията да бъде възпроизвеждана, модифицирана, разпространявана и съхранявана определят нейното водещо място във всеки един процес от развитие в човешкото общество. Тя играе ключова и решаваща роля в настоящия етап от развитието на цивилизацията не само за функционирането на обществените и държавните институции, но също така и в живота на всеки един човек.

4) При разглеждането на отделните обекти на гражданското право, имащи информационно съдържание може да се направят следните изводи:

- информацията като обект на гражданското право се характеризира с голяма сложност;

- многочислените информационни обекти и различията между тях създават значителни трудности при изработването на общ подход за установяване на общ режим на правно регулиране.

5) От изложеното по-горе може да се заключи, че все още не е достатъчно систематизирана правната система в областта на информационното законодателство. Информацията като обект на правоотношения в информационното общество е по-малко проучен. Въпреки това, няма съмнение, че информацията трябва да заеме своето подходящо и достойно място в практиката на обществените отношения между обектите на гражданските права. В отговор на новите предизвикателствата на информационното общество и бързото развитие на информационните и комуникационни технологии съществени промени се предизвикаха както в законодателството, така и в правораздаването.

6) Съвременните ИТ технологии навлязоха във всички сфери на обществения и социален живот на хората, а нашето ежедневие стана немислимо без тях. Чрез Глобалната мрежа до съвременния човек достигат потоците от богата информация, които са съществена предпоставка за увеличаването на неговия интелектуален и професионален потенциал и необходимо условие за неговата правилна и своевременна ориентация в съвременния свят. Това ще доведе до възникване на редица трудности и проблеми, свързани с използването на информацията във всичките нейни аспекти. Законодателствата на редица държави предприеха стъпки към регламентиране на правата за работа с информация. Законите, които се изработиха целяха:

- да защитят правото на лична собственост;
- да защитят авторските права;
- да защитят хората от неприлични или неморални материали.

2.11. Научният доклад „Правни аспекти на електронната търговия”, Научна конференция 2013 „Защитата на личните данни в контекста на националната сигурност”, Сборник научни трудове на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” при НВУ „В. Левски”, Шумен, 2012 г., ISBN 978-954-9681-49-9, обем 12 стр.

Автор: Велико П. Петров

В доклада се разглежда електронната търговия, която променя революционно цялата система на международни икономически отношения и постепенно измества традиционните форми на търговия.. Интернет се превърна в пространство за търговски и

бизнес отношения по повод продажба и предоставяне на стоки и услуги, включително техният маркетинг, поддръжка, разпространение и т.н. Тук са посочени предимствата и недостатъците на електронната търговия и са показани видовете отношения, които съществуват в електронната търговия. Проследяват се международните нормативни актове в сферата на електронната търговия и нормативна уредба за електронната търговия в Република България. От изложеното в доклада произтичат следните изводи:

1) Електронната търговия е инструмент с огромен потенциал за преустройство и подобряване на конкурентоспособността на европейската икономика и европейския вътрешен пазар.

2) Необходимо е онлайн пазарът да бъде превърнат в реална възможност за борба срещу икономическата криза. Правилата за електронна търговия в Европа трябва да се актуализират, за да отговарят на обществото на цифровите технологии на XXI век.

3) Електронната търговия може да бъде определена като бизнеса на бъдещето, поради бързото развитие на високите технологии и масовото разпространение на Интернет в световен мащаб. Интернет бизнеса постепенно заема голяма част от икономическия живот и е въпрос на време онлайн сделките да се превърнат в ежедневие. Фирмите, които искат да бъдат в крак с времето, трябва да преосмислят бизнес поведението си и да вземат предвид новата Интернет икономика, за да бъдат конкурентоспособни и печеливши на пазара.

2.12. Научният доклад „Законодателство в борбата с престъплението трафик на хора”, Научна сесия 2013, Сборник научни трудове - част I на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” при НВУ „В. Левски”, Шумен, 2014 г., ISSN 1313-7433, обем 9 стр.

Автори: Петров В. П., М. В. Панчев

Доклада има за цел да даде акцент на проблемите, отнасящи се до ефективността на законодателството в областта на борбата с престъплението „Трафик на хора”. Като форма на организираната престъпност, трафика на хора подкопава основните принципи на правния ред и демократичните стандарти на обществото. Прогресивно увеличаващият се транснационален характер на явлението изисква обединени усилия и съгласуване в действията на правораздавателните институции на национално и международно ниво. Трафикът на хора е ужасно престъпление, което е безусловно забранено и законово преследвано в Европа. Това явление на съвременността все повече застрашава развитието на гражданското общество не само у нас, но и в световен мащаб.

От изложеното в доклада произтичат следните по-важни изводи:

1. Мерките за противодействие на трафика на хора не могат да се ограничат до приемане на законодателни инструменти, а трябва да се прилагат и допълнителни незаконодателни мерки като събиране и предаване на данни, сътрудничество, развитие на партньорство и обмен на добри практики и е необходим единен и последователен подход на европейско равнище.

2. Със своята нормативна уредба на трафика на хора, макар и още далеч от борбата с този проблем на световно ниво, България с разпоредбите на Глава IX от Особената част на Наказателния кодекс, и със Закона за борба с трафика на хора въвежда международни правни стандарти, като конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност, Протокола за предотвратяване, спиране и санкциониране на трафика на хора и особено на жени и деца.

3. Трябва да се търси законодателно решение за коригиране и усъвършенстване съставите на престъплението „Трафик на хора” по българския Наказателен кодекс, което е необходимо за постигане на по-голяма ефективност в борбата срещу това престъпление.

2.13. Научният доклад „Правни аспекти на електронните съобщения в Европейския съюз”, Научна сесия 2013, Сборник научни трудове - част I на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” при НВУ „В. Левски”, Шумен, 2014 г., ISSN 1313-7433, обем 12 стр.

Автори: Петров В. П., М. В. Панчев

Доклада има за цел да проследи развитието на законодателството в сектора на електронните съобщения в ЕС. Хармонизиране на законодателството в областта на електронните съобщения в държавите-членки на ЕС е част от процеса на либерализация и се изразява в обща регулаторна рамка в европейския сектор на електронните съобщения. Един единен пазар за електронните съобщителни услуги би насърчил конкуренцията, инвестициите и иновациите в мрежи и услуги чрез засилване на пазарната интеграция и трансграничното инвестиране в мрежи и предоставянето на услуги. От изложеното в доклада произтичат следните по-важни изводи:

1) Целта на промените в законодателството на ЕС в областта на далекосъобщенията беше да се адаптира то към огромните промени в сектора на ИКТ: първо, появата на мобилната телефония, след това – навлизането на Интернет. Сега секторът на далекосъобщенията е гръбнакът на цифровите продукти и услуги, които имат потенциала да ни улесняват във всички аспекти на нашия живот и да дадат импулс за икономическото възстановяване на Европа.

2) Очаква се предложенят законодателен пакет в средносрочен план да доведе до нарастване на свободите и възможностите за участниците на пазара и да наложи тенденция към по-голямо консолидиране на сектора. С течение на времето, успоредно с възникването на истински единен пазар за електронни съобщения, географският обхват на пазарите ще трябва също да претърпи развитие както за целите на специфичното секторно законодателство, основано на принципите на конкуренцията, така и за целите на прилагането на самото законодателство в областта на конкуренцията.

2.14. Научният доклад „Нормативна уредба на електронните съобщения в Република България”, Научна сесия 2013, Сборник научни трудове - част I на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” при НВУ „В. Левски”, Шумен, 2014 г., ISSN 1313-7433, обем 10 стр.

Автори: Петров В. П., М. В. Панчев

Доклада има за цел да покаже, че в Република България, като държава-членка на Европейския съюз, действа напълно хармонизирано законодателство, което е предпоставка за ускоряване на интеграционните процеси с единния пазар и за развитие на общоевропейски съобщителни мрежи и услуги.

От изложеното в доклада произтичат следните по-важни изводи:

1) Чрез закона за електронните съобщения се осигурява еволюционен и плавен преход на законовата база и подзаконовата нормативна уредба в съответствие с новата регулаторна рамка на Европейския съюз и се гарантира нормално развитие на сектор електронни съобщения в Република България в съответствие с европейските изисквания.

2) Перспективите като цяло са оптимистични пред българския пазар на електронни съобщения. Очаква се засилване на конкуренцията чрез адекватно регулиране на пазарите, както и създаване на стимули за нови инвестиции от страна на съществуващите и ново навлизащите на пазара играчи.

3) Ползата или ефекта за обществото в областта на електронните съобщения е:

- хармонизиране на правно-нормативната уредба в съответствие с европейското законодателство в сектора, както и с измененията в регулаторна рамка (2009) на ЕС;
- създаване на условия за развитие на ефективен и конкурентен пазар;

- осигуряване на условия за развитие и изграждане на електронната съобщителна инфраструктура;
- защита на интересите на потребителите и др.

2.15. Научният доклад „Контрабандата и нелегалното разпространение на наркотици в Република България”, Научна конференция 2014 „Новата парадигма за сигурност в киберпространството”, Сборник научни трудове на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” при НБУ „В. Левски”, Шумен, 2014 г., ISBN 978-954-9681-49-9, обем 7 стр.

Автор: Велико П. Петров

Целта на доклада е да покаже една от най-често срещаните дейности в структурите на организираната международна престъпност, а именно контрабандата и незаконното разпространение на наркотици. Престъпната дейност в тази сфера се свежда до производството, търговията и употребата на наркотици. Познавайки сериозността на проблема наркотрафик, всяка държава по света е създала свои специализирани структури, чиито основни задачи са свързани с борбата срещу производството и разпространението на наркотични вещества.

От изложеното в доклада произтичат следните по-важни изводи:

1) Наркотрафикът е процесът, от който зависи наркопроизводството и търговията с наркотични вещества. За изграждането на неговата стабилност и прогресивно развитие, са обособени престъпни организации по целия свят, които действат при висока конспиративност и създават силни позиции, както по отношение разпространение на наркотиците, така и сред институциите, които се борят за неговото противодействие.

2) Нормативните актове, инкриминиращи престъпния състав на тази дейност, водят до сериозни санкции за извършителите. Създадени са превантивни програми, които имат за цел да предизвикат сред хората, негативно мнение и ефект на всички нива (производство, разпространение, търговия и употреба на наркотични вещества). Държавите по света също се обединяват в борбата с наркотиците. Провеждат се съвместни мероприятия, семинари, операции, с цел успешното противодействие.

3) Въпреки множеството усилия, вложени в борбата срещу тази противоправна дейност, тя продължава да съществува. Необходимо е усилията на компетентните страни постоянно да се усъвършенстват и да придобиват колкото се може по-мощен характер. По този начин ще се постигнат още по-добри резултати срещу един от най-големите врагове на съвременния свят.

2.16. Научният доклад „Контрабандата и незаконната търговия с оръжие”, Научна конференция 2014 „Новата парадигма за сигурност в киберпространството”, Сборник научни трудове на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” при НБУ „В. Левски”, Шумен, 2014 г., ISBN 978-954-9681-49-9, обем 9 стр.

Автор: Велико П. Петров

Доклада разглежда проблемите с контрабандата и незаконната търговия с оръжия, които представляват печеливш бизнес за организираната престъпност и са се превърнали в транснационално явление от първостепенно значение за съвременното общество. Борбата срещу тези престъпни деяния, изисква обединените усилия на всички институции, работещи на национално, регионално и международно равнище и обхваща широк спектър от дейности, сред които управление и сигурност на запасите, контрол на трансфера, поддържане на регистри, унищожаване, механизми за обмен на информация и разоръжаване, демобилизация и реинтеграция.

От изложеното в доклада произтичат следните по-важни изводи:

1) Основен замисъл и приоритет на Договорът за търговията с оръжие е приносът към мира, сигурността и стабилността в международен и регионален план. Той е правно обвързващ инструмент, който, като установява високи общи международни стандарти за регулиране на международната търговия с конвенционални оръжия, цели да предотврати и да пресече нелегалната търговия и нерегламентираното отклоняване на конвенционални оръжия. ДТО е призван да запълни съществуващата празнота по отношение на регламентирането на международно равнище на търговията с конвенционално оръжие, като същевременно способства за укрепването на мира и хуманитарните дейности. Наред с това той увеличава прозрачността при търговията с оръжие, като насърчава воденето на отчетност и представянето на съответна информация.

2) Основната роля на Европол и в бъдеще ще е да предоставя подкрепа на правоприлагащите органи в ЕС, главно в усилията им да бъдат спрени и разбити опасните организирани престъпни и терористични групи. Този приоритет не е променен и няма да се промени, но правоприлагащите органи като цяло трябва да продължат да разработват нови политики, инструменти и тактики, за да са в крак със световните тенденции и да изпреварват престъпниците.

3) Необходимо е да се предприемат повече действия за установяване на слабите звена в кръговрата на огнестрелните оръжия и за търсене на възможности за преодоляването им, за защита на законното производство, продажба и притежаване на огнестрелни оръжия, за разбиване на веригите за доставки на черно и за ограничаване на незаконната употреба.

2.17. Научният доклад „Явлението незаконен трафик на хора”, Научна конференция 2014 „Новата парадигма за сигурност в киберпространството”, Сборник научни трудове на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” при НВУ „В. Левски”, Шумен, 2014 г., ISBN 978-954-9681-49-9, обем 8 стр.

Автор: Велико П. Петров

Целта на доклада е да покаже, че трафикът на хора е световен проблем и засяга всички континенти и региони в света. С глобализацията на престъпността трафикът на хора се превърна в транснационален феномен от изключително значение за съвременното общество, поради това борбата с трафика е трудна и малко ефективна.

От изложеното в доклада произтичат следните по-важни изводи:

1) Въздействията на явлението „трафик на хора довеждат до: последствия за отделните лица – лицата (жертвите) на трафика на хора; политически последствия; последствия върху икономиката и последствия върху правната система.

2) Транснационалният характер на явлението изисква обединените усилия на всички ангажирани с проблема институции на национално, регионално и международно ниво. В Приетата през юни 2012 г. Стратегия на ЕС за изкореняването на трафика на хора за периода 2012-2016 г. е съсредоточена върху по-активното съдебно преследване на трафикантите на хора, оказването на помощ и защита за жертвите на трафика и предотвратяването на трафика на хора. Трафикът на хора е един от осемте приоритета, с които държавите членки на ЕС следва да се справят заедно, за което беше разработена специална методология (Цикъл на политиката на ЕС за борба с организираната и тежката международна престъпност) с ясни цели, конкретно прилагане и изисквания към последващите действия.

2.18. Научният доклад „Глобален подход на Европейския съюз към миграцията и мобилността”, Научна сесия 2014, Сборник научни трудове - част I

на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” при НВУ „В. Левски”, Шумен, 2014 г., ISSN 1314-1953, обем 8 стр.

Автор: Велико П. Петров

Доклад има за цел да даде акцент на глобалния подход към миграцията и мобилността, която е най-общата рамка на външната политика на ЕС в областта на миграцията и убежището. Тази рамка определя начина, по който ЕС прилага своя политически диалог и оперативното сътрудничество с трети страни в областта на миграцията и мобилността на базата на ясно определени приоритети, отразяващи стратегическите цели на ЕС и трайно в цялостната рамка на ЕС за външната политика, включително сътрудничеството за развитие.

От изложеното в доклада произтичат следните по-важни изводи:

1) Миграцията и мобилността са ключови движещи сили на устойчивото развитие, но сътрудничеството в световен мащаб трябва да се засили. Диалогът на високо равнище, организиран от ООН, ще предостави уникална възможност да се постигне напредък по отношение на глобалната програма в областта на миграцията и развитието и да се насърчат конкретни мерки със значителен принос в живота на мигрантите.

2) Миграцията трябва да бъде разглеждана като движеща сила за приобщаващо икономическо, социално и екологично развитие и в това ѝ качество да бъде включена като приоритет в програмата за развитие за периода след 2015 г.

3) Със своя глобален подход към миграцията и мобилността ЕС е разработил балансирана и всеобхватна външна политика относно миграцията, в която миграцията и развитието са една от четирите оперативни приоритетни области.

4) Въпросът за имиграцията трябва да се разглежда в светлината на трите взаимосвързани фактора: държавата на произход, държавата на транзитно преминаване и държавата на местоназначение (в случая ЕС). Само така може да се намери задоволително решение на проблема с миграционните потоци.

2.19. Научният доклад „Обща Европейска система за убежище”, Научна сесия 2014, Сборник научни трудове - част I на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” при НВУ „В. Левски”, Шумен, 2014 г., ISSN 1314-1953, обем 8 стр.

Автор: Велико П. Петров

Доклада има за цел да запознае читателя със създаването на общата Европейска система за убежище, като съставен елемент от пространството на свобода, сигурност и правосъдие, която възниква от идеята за превръщане на Европейския съюз в единно пространство на закрила за бежанците, основано на пълното и цялостно прилагане на Женевската конвенция и на общите хуманитарни ценности, споделяни от всички държави-членки на ЕС. От изложеното в доклада произтичат следните по-важни изводи:

1) Съюзът е изградил Обща Европейска система за убежище, за да защити търсещите убежище в Европа от преследване или опасност от тежки посегателства в страната им на произход;

2) Създаването на тази система е историческо постижение – нещо, към което държавите от ЕС и Европейският парламент се стремят от 1999 г. насам, но трябва да се положат максимални усилия за прилагане на законодателството на практика и осигуряване на добро и еднакво функциониране на общата система, при което ще се постигне пространство на закрила и солидарност, с което постижение ще можем да се гордеем.

3) Общата система ще предостави по-добър достъп до процедурата за получаване на убежище на хората, търсещи закрила; ще доведе до по-бързи, по-качествени и по-справедливи решения за предоставяне на убежище; ще гарантира, че хората, боящи се от преследване, няма да бъдат връщани в страните, в които ги грози опасност, и ще

осигури достойни условия както за тези, които кандидатстват за убежище, така и за тези, които получават международна закрила в ЕС.

2.20. Научният доклад „Нормативна уредба на електронния подпис”, Научна сесия 2014, Сборник научни трудове - част I на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” при НВУ „В. Левски”, Шумен, 2014 г., ISSN 1314-1953, обем 8 стр.

Автор: Велико П. Петров

Доклада има за цел да се даде акцент на електронния подпис, чието откритие представлява връх в развитието на информационните технологии и е ключов елемент и средство за създаване на сигурност и доверие в електронната търговия, в електронния обмен на данни и в откритите комуникации. Днес ежедневието е наситено с множество социални контакти, все по-голяма част, от които се реализира онлайн. Бързодействието на средство като електронния подпис е една от най-ценните и високо заплащани характеристики. Изхождайки от презумпцията за усилията и разходите, които електронният подпис спестява на използващите го, лесно можем да дадем прогноза за нарастване на актуалността и употребата му във все повече сфери на съвременния живот. От изложеното в доклада произтичат следните по-важни изводи:

1) Ролята на електронния подпис в юридическата теория и практика ще нараства поради все по-широкото му навлизане във всички дейности, свързани с документооборота на администрацията, отношенията между икономическите субекти, физическите и юридическите лица, електронното правителство и електронното гласуване и други.

2) Сигурността и защитата на всякакъв вид информация (класифицирана и неклассифицирана) обуславя използването му поради нарастването на електронния документооборот за сметка на хартиения.

2.21. Научният доклад „Борбата с нелегалното разпространение на наркотици и наркотрафикът в света”, Научна конференция 2015 „Новите предизвикателства пред системите за информационна сигурност”, Сборник научни трудове на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” при НВУ „В. Левски”, Шумен, 2014 г., ISBN 978-954-9681-65-9, обем 10 стр.

Автори: Велико П. Петров, Николай Й. Досев

Доклада запознава с борбата срещу незаконно разпространение на наркотици и трафика на наркотици в света. Наркопрестъпността и нейното негативно влияние в много сфери на обществения и социалния живот се отнасят към факторите, застрашаващи сигурността и здравето на обществото. Тя е един от престъпните феномени, оценявани като заплаха за страните от Европейския съюз. Трафикът на наркотици и свързаното с него разпространение са едни от най-доходоносните престъпни дейности, които имат структуроопределящо значение за организираната престъпност като цяло. От изложеното в доклада произтичат следните по-важни изводи:

1) Последните години поднесоха нови предизвикателства, касаещи наркотиците – нараства динамиката на поява на нови психоактивни вещества, появяват се нови химикали за тяхното производство, нови начини на трафикиране и иновационни разпределителни канали.

2) Явлението наркотици е въпрос от национално и международно значение и борбата с него трябва да се води в световен мащаб. За ограничаване на предлагането на наркотици ключово значение имат целенасочените, координирани и ефективни действия на правоприлагащите органи на национално, регионално и международно ниво.

3) Предлагат се нови правни инструменти, които ще:

- бъдат насочени към големите престъпни мрежи за трансграничен трафик на наркотици, като бъдат разгледани минималните общи утежняващи или смекчаващи обстоятелства;

- подобрят дефинициите на престъпленията и санкциите;

- се въведат по-високи изисквания за докладване от страна на държавите членки.

2.22. Научният доклад „Механизъм за гражданска защита на Европейския съюз”, Научна конференция 2015 „Новите предизвикателства пред системите за информационна сигурност”, Сборник научни трудове на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” при НВУ „В. Левски”, Шумен, 2014 г., ISBN 978-954-9681-65-9, обем 11 стр.

Автор: Велико П. Петров

Този доклад дава познания за Европейският механизъм за гражданска защита, която има за цел да улесни засиленото сътрудничество в рамките на спасителните операции в областта на гражданската защита и е предназначен да осигури средства за подкрепа при изключително спешни случаи, в които се налага бърза намеса, в частност спешните случаи в контекста на управлението на кризите, визирани в дял V от Договора за Европейския съюз. От изложеното в доклада произтичат следните по-важни изводи:

1) Управлението на бедствия от страна на Съюза следва да се основава на интегриран подход, който да обхваща целия цикъл на бедствието, състоящ се от предотвратяване, подготвеност, реагиране и възстановяване, при действията в границите на Съюза и извън тях. Бъдещите действия на ЕС следва да се ръководят от целта за намаляване на уязвимостта при бедствия, като се създаде стратегически подход за предотвратяване на бедствия и като се подобрят подготвеността и начините на реагиране при зачитане на националната отговорност.

2) В „Окончателен доклад за изпълнението на Стратегията за вътрешна сигурност на ЕС за периода 2010-2014 г от 20.6.2014 г. са посочени целите и основните постижения от ЕС през периода 2010-2014 г. Като пета цел е посочена „Подобряване на устойчивостта на Европа спрямо кризи и бедствия и се определиха четири ключови действия:

– пълноценно използване на клаузата за солидарност;

– разработване на подход, обхващащ всички опасности, за оценяването на заплахите и рисковете;

– свързване на различните центрове за ситуационна осведоменост;

– разработване на Европейски капацитет за спешно реагиране при бедствия.

2.23. Научният доклад „Политика на Европейския съюз в областта на хуманитарната помощ и гражданската защита”, Научна конференция 2015 „Новите предизвикателства пред системите за информационна сигурност”, Сборник научни трудове на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” при НВУ „В. Левски”, Шумен, 2014 г., ISBN 978-954-9681-65-9, обем 8 стр.

Автор: Велико П. Петров

Този доклад дава познания за политиката на Европейския съюз в областта на хуманитарната помощ и гражданската защита. Наблюдава се значително увеличение на броя и сериозността на природните и причинените от човека бедствия, засягащи Съюзът и неговите граждани, както и други страни и региони по целия свят. Подобряване на съгласуваността и координация между ЕС и неговите държави-членки в отговор на бедствие или продължителна криза е ключов въпрос за подобряване на ефективността на общата помощ, предоставяна от ЕС.

От изложеното в доклада произтичат следните по-важни изводи:

1) Броят на бедствията продължава да нараства в световен мащаб и тази тенденция ще продължи поради изменението на климата. Това налага още по-ефективни хуманитарни действия. Силно ударение в последните години се постави върху повишаването на бързината и ефективността, отстраняването на дублирането на процеси и действия и гарантирано получаване на подходящата помощ в подходящия момент от най-нуждаещите.

2) Мандатът на генерална дирекция „Хуманитарна помощ и гражданска защита“ (ЕЧНО) включва както хуманитарната помощ, така и гражданската защита. Чрез тези два основни механизма Европейският съюз вече може да осигури бърза и ефективна хуманитарна помощ на хората, засегнати от непосредствени последици от бедствия.

3) Механизма за гражданска защита на ЕС бе задействан многократно (при искания за помощ, предварителни сигнали и мониторинг). През 2013 г. беше преработено законодателството за гражданска защита, а с него се подобрява планирането на Европейските операции за реагиране при бедствия, осигурява се по-ефективно, ефективно и съгласувано управление на бедствията през идните години.

4) Политиките на Европейския съюз в областта на хуманитарната помощ и гражданската защита демонстрират ангажимент за подпомагане на нуждаещите се в рамките на Съюза и извън него, когато те са най-уязвими.

2.24. Научният доклад „Незаконната имиграция в Европейския съюз и борбата с нея“, Международна научна конференция „Отбранителни технологии“ Шумен, България 2015, Издателски комплекс на НБУ „В. Левски“ – факултет „А, ПВО и КИС“, Шумен, България 2015, ISBN – 2367 - 7902, Работен език – английски, обем 8 стр.

Автори: Велико П. Петров, Боян В. Александров

Доклада има за цел да даде акцент на проблемите касаещи незаконните имиграционни потоци през последните години, което е огромно предизвикателство за страните-членки на Европейския съюз. От ЕС се изисква в борбата му срещу незаконната миграция да предотврати и намали същата, по-специално чрез провеждането на ефективна политика за връщане, при пълно зачитане на основните права.

От разгледаното в доклада се налагат следните изводи:

1) Протичащите социални и икономически процеси в глобален, регионален и национален мащаб оказват съществено влияние за формиране на процесите, свързани с незаконната миграция. Ефективната борба с това явление изисква комплексен подход и балансирана политика от страна на институциите на Европейския съюз, гарантираща сигурността на държавите-членки, ефективен граничен контрол по външните граници, изпълнение на националните изисквания за влизане, пребиваване и трудова заетост на чужденци, спазване на условията и реда за предоставяне на особена закрила на чужденци, както и защита на правата на мигрантите в контекста на действащото международно хуманитарно законодателство.

2) Някоя държава-членка на ЕС не може сама да се справи с огромното предизвикателство като нелегалната имиграция. Необходимо е да се подобри действащата нормативна уредба на ЕС за борба с контрабандата на мигранти, която да гарантира, че са налице подходящи наказателни санкции за контрабандистите, като същевременно се избягват рисковете за понасяне на наказателна отговорност от лицата, предоставящи хуманитарна помощ на мигранти в беда.

3) За да се справят ефективно с нелегалната имиграция държавите-членки на ЕС е необходимо:

– да работят в тясно сътрудничество с Европол, Frontex, EASO и Евроюст с цел борба срещу трафикантите на хора и престъпните мрежи за превеждане през граница, откриване и проследяване на тяхното финансиране и определяне на начина им на действие, за да не им се дава възможност да печелят пари, като излагат на риск живота на мигрантите;

– да се засили сътрудничеството с трети държави, по-специално граничещите с Либия, което е крайно необходимо, за да бъдат успешно премахнати тези престъпни мрежи, както по отношение на обучението в областта на правоприлагането, така и по отношение на предоставянето на информационни услуги;

– третите държави да зачитат международното право по отношение на спасяването на човешки живот по море, гарантиране защитата на бежанците и зачитането на основните права;

4) За предотвратяване на незаконната имиграция е необходимо да се установи уравновесена и ефективна Европейска политика на връщане (изпращане на нелегалните имигранти, които не се нуждаят от международна закрила, обратно в страните им). Всички държави-членки да транспонират в националното си законодателство *Директивата относно връщането* за общите стандарти и процедури за връщане на нелегални имигранти, както и *Директивата за санкции срещу заетостта на нелегално пребиваващи лица*. Признава се полезността на споразуменията за реадмисия с трети държави, но те трябва да бъдат разглеждани в рамките на цялостните отношения на ЕС със засегнатите държави и да бъдат придружавани от стимули, които да подпомагат прилагането им от държавите.

5) Реалната опасност за сигурността на ЕС произлиза от лицата, които пристигат в ЕС с престъпни намерения, включително за извършване на терористични действия. Такова сериозно предизвикателство в най-значима степен изисква консолидиране на Европейската агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници на ЕС, Европейската полицейска служба (Европол), европейската прокуратура, правоприлагащите органи на ЕС и националните органи на всяка страна-членка по разследване на криминални прояви и правораздаване.

2.25. Научният доклад „Глобалните промени в климата - предизвикателство за Европейския съюз и международната общност“, Международна научна конференция „Отбранителни технологии“ Шумен, България 2015, Издателски комплекс на НВУ „В. Левски“ – факултет „А, ПВО и КИС“, Шумен, България 2015, ISBN – 2367 - 7902, Работен език – английски, обем 8 стр.

Автори: Петров В. П., Станчев С. Г.

Публикацията акцентира върху едни от най-големите предизвикателства за международната общност в настоящия момент, а именно глобалните климатични промени и глобалното затопляне. Повишаването на температурите имат безпрецедентни последици в световен мащаб и водят до покачване на морското равнище, причиняват наводнения или суши на места, където преди не са наблюдавани такива екстремни явления. Във все по-голяма степен тези необичайни климатични условия се отразяват на икономиката, околната среда, здравето и ежедневието на населението. Това е доказателство, че промяната в климата е реалност и рисковете за цялата планета са колосални, което налага предприемането на спешни действия на национално, регионално и международно ниво.

От разгледаното в доклада се налагат следните изводи:

1) Един от най-важните проблеми с които се сблъсква международната общност към настоящия момент е промяната на климата, защото той неизменно оказва влияние на други глобални проблеми като запазване на биологичното разнообразие, опазване на

чистата питейна вода, опазване на морето и горските масиви, бедността, осигуряването на храна и условия за добър живот.

2) Борбата с климатичните проблеми е не само регионален, но и световен проблем, за чието решаване е необходимо предприемането на мерки от международен характер. Държавите, планирайки националните си политики, идентифицират правото като основно средство за предотвратяване на глобалните климатични промени и като основен инструмент, който да гарантира всеобщи усилия за осуетяване на прогресирането на този бърз процес на промяна на климата¹.

3) Изменението на климата е глобален проблем, за преодоляването на който са необходими глобални действия на всички нива (държавно, регионално и местно) – от страна на правителства, бизнес и всеки един от нас индивидуално. Изборът е наше право и задължение – да действаме и да се възползваме от възможностите на ниско-въглеродното развитие, или да сме бездейни свидетели на променящия се живот на планетата, която ще оставим в наследство на поколенията след нас².

4) Предвижда се от страните-членки на ООН през декември в Париж на 21-вата конференция на страните по Рамковата конвенция на ООН за изменение на климата да подпишат Глобално споразумение за климата, обвързващо всички държави и влизащо в сила от 2020 г., както и да се намерят начините за пропорционално повишаване на заложените вече до 2020 г. цели и действия за редуциране на емисиите, така че светът да има шанс да остане под установения таван от 2°C повишаване на температурата. От новия договор, който ще наследи сега действащия Протокол от Киото, се очаква по-сериозен ангажимент от целия свят – в това число САЩ, Китай и др., за намаляване на емисиите. Очаква се да бъде постигнато ново, правно обвързващо международно споразумение за реагиране на промените в климата за периода след 2020 г.

2.26. Научният доклад „Глобалната борба с изменението на климата“, Научна конференция с международно участие 2016 „Облачните структури и защитата на информацията“, Сборник научни трудове на факултет „Артилерия, ПВО и КИС“ при НВУ „В. Левски“, Шумен, 2016 г., ISBN 978-954-9681-73-4, обем 10 стр.

Автори: Велико П. Петров, Калоян А. Илиев

Доклада ни запознава с едно от най-големите глобални предизвикателства на нашето време а именно изменението на климата, което налага да се предприемат незабавни действия и сътрудничество между (местни, регионални и национални) власти и международни организации от всички краища на света. Борбата срещу изменението на климата е основна точка в дневния ред на международната общност и Европейския съюз. Безспорно проблемът за климатичните промени е проблем на международното екологично право и то като нормативен регулатор трябва да постави рамките, в които този проблем да бъде разрешен. Проследени са във времето някои от по-важните инициативи свързани с проблемите на климата на Световната метеорологична организация и Европейския съюз. От разгледаното в доклада се налагат следните изводи:

1) Държавите по света трябва да намерят баланса – между националното и международното, между личното и общото, между икономическия интерес и правото. Вече не е въпрос за желание от страна на държавите да се разработи ново правно решение. Усилията трябва да бъдат насочени към каузата да се опази Земята като най-голямото богатство на бъдещите поколения – кауза, която е „обща грижа на човечеството“.

¹ Carlson, J. International Environmental Law, Climate Change, and Intergenerational Justice. University of Iowa Legal Studies Research Paper, 2009, с. 76.

² Трети национален план за действие по изменение на климата за периода 2013-2020 г., одобрен с решение на Министерски съвет на Р. България № 459 от 1 юни 2012 г., с.35.

2) Местните и регионалните власти са основни двигатели на енергийния преход и борбата срещу изменението на климата, тъй като именно те стоят най-близо до гражданите и независимо от социално-икономическата си ситуация и географско местоположение, стоят на фронтната линия в борбата за намаляване на уязвимостта на своите територии от различните въздействия на изменението на климата. Въпреки че усилията за намаляване на въглеродните емисии вече са в ход, адаптацията остава необходимо и задължително условие за смекчаване на последиците от климатичните промени.

3) През последните години ЕС придоби добра репутация в световен мащаб в областта на смекчаването на изменението на климата. В световен мащаб ЕС следва да продължи да бъде благонадежден партньор и да дава положителен пример. Той може да изпълнява убедително тази роля на пионер само когато политиката в областта на изменението на климата и положителното икономическо развитие доказано вървят ръка за ръка.

4) Въпреки показания напредък на Европа, предстои да се решават още много задачи: поставените цели за намаляване на емисиите на CO₂ с 80-95 % до 2050 г. няма да могат да бъдат постигнати единствено с технически иновации. Това става ясно например в транспортния сектор, където иновациите в технологиите за отработени газове бяха най-малкото частично неутрализирани от увеличаването на превозните средства и пътната инфраструктура. Ето защо ще бъдат необходими също и структурни промени, т.е. съществува необходимост от много по-голямо съгласуване отколкото досега между политиката в областта на климата и останалите политики.

5) Първото многостранно споразумение относно изменението на климата е споразумението от Париж („Глобално споразумение“), което обхваща почти всички емисии в световен мащаб. То е успех за света и потвърждение на избора на ЕС да върви по пътя на икономика с ниски въглеродни емисии. От решаващо значение за сключване на това споразумение беше преговорната стратегия на ЕС и той воден от опита си, свързан с провеждането на ефективна политика по отношение на климата, настояваше за постигането на амбициозни резултати.

2.27. Научният доклад „Нелегалният трафик и незаконната търговия с културни ценности в Република България и борбата с тях”, Международна научна конференция „Отбранителни технологии“ Шумен, България 2016, Издателски комплекс на НВУ „В. Левски“ – факултет „А, ПВО и КИС“, Шумен, България 2016, ISSN 2367-7902, Работен език – английски и български, обем 10 стр.

Автори: Велико П. Петров, Калоян А. Илиев

Целта на този доклад е да се представи един много сериозен проблем на нашето съвремие, а именно нелегалният трафик и незаконната търговия с културни ценности в Република България, който продължава от дълги години да допринася за изпирането на огромни суми пари за организираната престъпност. Този проблем засяга пряко България, защото въпросът е доста актуален за движимите културно археологически паметници. В предотвратяването и пресичането на незаконния трафик на културни ценности важна роля имат митническите служби и правоприлагащите органи като Министерството на вътрешните работи при междуинституционално сътрудничество между отговорните организации. Приоритет на държавата е борбата с трафика на културни ценности. Акцентът е насочен към националните съкровища и тяхното връщане на страната, която е законният им притежател.

Важен инструмент в противодействието на незаконната търговия е коректната и изчерпателна регистрация и документация на публичните и частните колекции. Развити бяха разнообразни системи, които покриват изискванията на музеите, църквите и други

организации. Един от най-простите и леснодостъпни инструменти, представляващ не повече от списък, е “Идентификационният списък на предметите”, разработен за нуждите на всеки, който притежава една или повече културни ценности.

От разгледаното в доклада се налагат следните изводи:

1) България е наследила културно-исторически ценности на много и различни древни култури и цивилизации, всяка от които е оставила дълбоки корени в хилядолетната история на страната. Богатото историческо наследство на територията на Република България е съществена предпоставка за развитие на престъпна дейност с културно-исторически ценности, следователно, неговото опазване е дълбоко свързано с интересите на държавата и с националната сигурност.

2) Правоохранителните и правоприлагащите органи претърпяха огромни реформи. Добрата кординация в дейността на институциите ангажирани с опазването на културно-историческото наследство е важно условие за тяхното развитие, с цел постигане на по-висока ефективност за съхраняването, опазването и предотвратяването на търговията с културни ценности, от национално значение и връщането им в страната.

3) Създаването на ефективна система за защита на културно-историческото наследство е продължителен процес, който в развитите страни се опира на разностранно законодателство, осигуряващо контрола от страна на централните и местните власти. Изброените престъпления както и техните квалифицирани състави образуват основните направления на дейност на правоохранителните и правоприлагащите органи в Република България свързани с културно историческото наследство. Сред приоритетните задачи стоящи пред правоохранителните и правоприлагащите органи в Република България е борбата с трафика на археологически ценности, чрез цялостно разследване на организираната престъпна мрежа от иманярите до предлагането на незаконно изнесените артефакти по аукциони, главно в Западна Европа, САЩ и Великобритания.

Доцент в катедра „Артилерия”:

Доц. д-р инж.Велико Петров